Konvenzjoni tal-Ġnus Magħquda dwar
id-Drittijiet ta' Persuni b'Diżabilita'

Preambolu

L-Istati Msieħba għal din il-Konvenzjoni

(a) *Ifakkru* l-prinċipji tal-Karta tal-Ġnus Magħquda li tagħraf id-dinjita' u l-valur intrinsiku u d-drittijiet ugwali u inaljenabbli ta' kull membru tal-familja umana bħala s-sisien tal-liberta', il-ġustizzja u l-paċi fid-dinja,

(b) *Jagħrfu* li l-Ġnus Magħquda, fid-Dikjarazzjoni Universali tad-Drittijiet Umani u l-Ftehim Internazzjoni dwar id-Drittijiet Umani, ipprokklamat u qablet li kulħadd hu intitolat għad-drittijiet u l-libertajiet li hemm fihom, mingħajr ebda diskriminazzjoni ta' kull xorta,

(c) *Jirriaffermaw* l-universalita', l-indiviżibilita', l-interdipendenza u l-mod kif dawn jirrelataw ma' xulxin, tad-drittijiet umani kollha u l-libertajiet fundamentali u l-bżonn li kull persuna b'diżabilita' tkun iggarantita t-tgawdija sħiħa tagħhom mingħajr diskriminazzjoni,

(d) *Ifakkru* l-Ftehim Internazzjonai dwar id-Drittijiet Ekonomiċi, Soċjali u Kulturali, il-Ftehim Internazzjonali dwar id-Drittijiet Ċivili u Politiċi, il-Konvenzjoni dwar l-Eliminazzjoni ta' Kull Forma ta' Diskriminazzjoni Razzjali, il-Konvenzjoni dwar l-Eliminazzjoni ta' Kull Forma ta' Diskriminazzjoni kontra n-Nisa, il-Konvenzjoni kontra t-Tortura, Trattament jew Kastig Krudili, Inuman u Degradanti , il-Konvenzjoni dwar id-Drittijiet tat-Tfal, u l-Konvenzjoni Internazzjonali dwar il-Protezzjoni tad-Drittijiet tal-Ħaddiema Immigranti Kollha u l-Membri tal-Familji Tagħhom,

(d) *Jagħrfu* li d-diżabilita' hi kunċett li dejjem qed jevolvi u li d-diżabilita' tirriżulta mir-relazzjonijiet bejn il-persuni b'nuqqasijiet differenti u l-ostakli ta' attitudnijiet u (?) ambjentali li jtellfu milli huma jipparteċipaw b'mod sħiħ fis-soċjeta' fuq bażi ugwali bħall-oħrajn,

(f) *Jagħrfu* l-importanza tal-prinċipji u l-linji gwida dwar il-*policy* li hemm fil-Programm Dinji ta' Azzjoni dwar il-Persuni b'Diżabilita' u r-Regoli Standard għal Opportunitajiet Indaqs għal Persuni b'Diżabilita' li jinfluwenzaw il-promozzjoni, il-formulazzjoni u l-evalwazzjoni ta' *policies*, pjanijiet, programmi u azzjonijiet fil-livelli nazzjonali, reġjonali u internazzjonali biex ikabbru l-opportunitajiet indaqs għal persuni b'diżabilita',

(g) *Jenfassizzaw* l-importanza li l-oqsma tad-diżabilita' jkunu *mainstreamed* bħala parti integrali mill-istrateġiji relevanti għal żvilupp sostenibbli,

(h) *Jagħrfu wkoll* li diskriminazzjoni kontra persuna minħabba d-diżabilita' hi vjolazzjoni tad-dinjita' u l-valur intrinsiku tal-persuna umana,

(i) *Jagħrfu* aktar id-diversita' tal-persuni b'diżabilita'

(j) *Jagħrfu* l-bżonn li jippromovu u jipproteġu d-drittijiet umani ta' kull persuna b'diżabilita', inklużi dawk li għandhom bżonn sapport intensiv,

(k) *Imħassbin* li, minkejja dawn l-instrumenti u ftehim varji, persuni b'diżabilita' għadhom jiffaċċjaw ostakli biex huma jipparteċipaw bħala membri ugwali fis-soċjeta' u vjolazzjonijiet tad-drittijiet umani tagħhom f'kull parti tad-dinja,

(l) *Jagħrfu* l-importanza tal-koperazzjoni internazzjonali biex jitjiebu l-kundizzjonijet tal-ħajja ta' persuni b'diżabilita' f'kull pajjiż, partikularment dawk fil-pajjiżi li qed jiżviluppaw,

(m) *Jagħrfu* l-valur eżistenti u potenzjali tal-kontribuzzjonijiet magħmula minn persuni b'diżabilita' għal ħajja tajba b'mod ġenerali u għad-diversita' fil-komunitajiet tagħhom, u li l-promozzjoni tat-tgawdija sħiħa minn persuni b'diżabilita' tad-drittijiet umani tagħhom u tal-libertajiet fundamentali tagħhom u tal-parteċipazzjoni sħiħa minn persuni b'diżabilita' jwasslu biex huma jħossuhom aktar parti mis-soċjeta' u biex ikun hemm avvanzi sinifikanti fl-iżvilupp uman, soċjali u ekonomiku tas-soċjeta' u biex jinqered il-faqar,

(n) *Jagħrfu* l-importanza li persuni b'diżabilita' jkollhom l-awtonomija u l-indipendenza individwali, inkluż il-liberta' li jagħmlu l-għażliet tagħhom infushom,

(o) *Jikkunsidraw* li persuni b'diżabilita' għandu jkollhom l-opportunita' li jkunu involuti b'mod attiv fil-proċessi tat-teħid tad-deċiżjonijiet dwar *policies* u programmi, inkluż dawk li jolqtuhom direttament,

(p) *Imħassba* dwar il-kundizzjonijiet diffiċli li qed jiffaċċjaw persuni b'diżabilita' li huma soġġetti għal forom multipliċi u aggravati ta' diskriminazzjoni minħabba razza, kulur, sess, lingwa, reliġjon, politika jew opinjonijiet oħra, oriġini nazzjonali, etnika, indiġena jew soċjali, propjeta', twelid, eta' jew status ieħor,

(q) *Jagħrfu* li nisa u bniet b'diżabilita' spiss huma f'riskju akbar, kemm fid-dar kif ukoll barra mid-dar, għal vjolenza, ħsara fiżika jew abbuż, trattament negliġenti jew abbandun, maltrattament jew esplojtazzjoni,

(r) *Jagħrfu* li t-tfal b'diżabilita' għandu jkollhom it-tgawdija sħiħa tad-drittijiet umani kollha u l-libertajiet fundamentali fuq bażi ugwali ta' tfal oħra, u għal dan il-għan jiftakru l-obbligazzjonjiet li ħadu l-Istati Msieħba fil-Konvenzjoni tad-Drittijiet tat-Tfal,

(s) *Jenfasizzaw* il-bżonn li jinkorporaw perspettiva dwar il-ġeneru f'kull sforz li jsir biex jippromovu t-tgawdija tad-drittijiet umani u l-libertajiet fundamentali tal-persuni b'diżabilita',

(t) *Jenfasizzaw* il-fatt li l-maġġoranza tal-persuni b'diżabilita' jgħixu f'kundizzjonijiet ta' faqar, u f'dan ir-rigward jirrikonoxxu l-bżonn kritiku li jiġi indirizzat l-impatt negattiv li l-faqar għandu fuq persuni b'diżabilita',

(u) *Iżommu f'moħħhom* li l-kundizzjonijiet għall-paċi u s-sigurta' bbażati fuq ir-rispett sħiħ għall-għanijiet u l-prinċipji li jinsabu fil-Karta tal-Ġnus Magħquda u l-osservanza ta' l-istrumenti applikabbli dwar id-drittijiet umani huma indispensabbli għall-protezzjoni sħiħa tal-persuni b'diżabilita', b'mod partikulari waqt kunflitti armati jew okkupazzjoni barranija,

(v) *Jagħrfu* l-importanza ta' l-aċċessibilita' għal ambjent fiżiku, soċjali, ekonomiku u kulturali, għas-saħħa u l-edukazzjoni u għall-informazzjoni u l-komunikazzjoni, biex jagħtu l-poter lill-persuni b'diżabilita' li jgawdu b'mod sħiħ id-drittijiet umani u l-libertajiet fundamentali kollha,

(w) *Jirrealizzaw* li l-individwi, li għandhom dmirijiet lejn l-oħrajn u lejn il-komunita' li tagħha huma membri, għandhom ir-responsabilita' li jaħdmu biex jippromovu u josservaw id-drittijiet rikonoxxuti fl-Att Internazzjonali dwar id-Drittijiet Umani,

(x) *Konvinti* li l-familja hi l-unita' ta' grupp fundamentali u naturali tas-soċjeta' u li hi intitolata għall-protezzjoni mis-soċjeta' u mill-Istat, u li l-persuni b'diżabilita' u l-membri tal-familji tagħhom għandhom jirċievu l-protezzjoni u l-assistenza neċessarja biex jagħtu saħħa lill-familji biex jikkontribwixxu għat-tgawdija sħiħa u ugwali tad-drittijiet tal-persuni b'diżabilita',

(y) *Konvinti* li konvenzjoni internazzjoni komprensiva u integrali biex tippromovi u tipproteġi d-drittijiet u d-dinjita' ta' persuni b'diżabilita' tagħmel kontribuzzjoni sinifikanti biex tegħleb l-iżvantaġġi soċjali kbar li għandhom persuni b'diżabilita' u tippromovi l-parteċipazzjoni tagħhom fl-oqsma ċivili, politiċi, ekonomiċi, soċjali u kulturali permezz ta' opportunitajiet indaqs, kemm fil-pajjiżi żviluppati kif ukoll f'dawk li qed jiżviluppaw,

Qablu dan li ġej:

Artiklu 1
L-għan

L-għan ta' din il-Konvenzjoni hu li tippromovi, tipproteġi u tassigura t-tgawdija sħiħa u ugwali tad-drittijiet umani u l-libertajiet fundamentali kollha mill-persuni b'diżabilita' kollha, u li tippromovi rispett lejn id-dinjita' intrinsika tagħhom.

Persuni b'diżabilita' jinkludu dawk li għandhom nuqqasijiet fiżiċi, mentali, intellettwali jew sensorjali fit-tul, li meta jirrelataw ma' ostakoli varji jistgħu jtellfuhom milli jipparteċipaw b'mod sħiħ u effettiv fis-soċjeta' fuq bażi ugwali bħall-oħrajn.

Artiklu 2
Id-definizzjonijiet

Għall-għanijiet ta' din il-Konvenzjoni:

"Komunikazzjoni" tinkludi lingwi, turija ta' testi, Braille, komunikazzjoni li tħoss, tipa kbira, multimidja aċċessibbli kif ukoll lingwi miktuba, awdjo, lingwa faċli,

qarrejja umani u forom awmentattivi u alternativi, mezzi u formati ta' komunikazzjoni, inkluż informazzjoni aċċessibbli u teknoloġija tal-komunikazzjoni;

"Lingwa" tinkludi lingwi mitkellma u bis-sinjali u forom oħra ta' lingwi mhux mitkellma;

"Diskriminazzjoni minħabba diżabilita'" tfisser kull distinzjoni, esklużjoni jew restrizzjoni minħabba diżabilita' li għandha l-għan jew l-effett li ttellef jew tħassar l-għarfien, it-tgawdija jew l-eżerċizzju, fuq bażi ugwali ma' l-oħrajn, id-drittijiet umani u l-libertajiet fundamentali kollha fl-oqsma politiċi, ekonomiċi, soċjali, kulturali, ċivili jew xi qasam ieħor. Tinkludi kull forma ta' diskriminazzjoni, inkluż iċ-ċaħda ta' modifikazzjoniet raġonevoli;

"Modifikazzjonijiet raġonevoli" tfisser modifikazzjoniet u tibdil neċessarju u xieraq li ma jimponux piż sproporzjonat jew mhux xieraq, fejn dan ikun meħtieġ f'każ partikulari, biex jassiguraw li persuna b'diżabilita' tgawdi jew teżerċita fuq bażi ugwali ma' l-oħrajn id-drittijiet umani u l-libertajiet fundamentali kollha;

"Disinn universali" tfisser disinn ta' prodotti, ambjenti, programmi u servizzi għall-użu ta' kulħadd, bl-aktar mod possibbli, mingħajr il-bżonn ta' tibdil jew disinn speċjalizzat. "Disinn universali" m'għandux jeskludi apparat assistiv għal gruppi partikulari ta' persuni b'diżabilita' fejn dan ikun meħtieġ.

Artiklu 3
Il-prinċipji ġenerali

Il-prinċipji ta' din il-Konvenzjoni għandhom ikunu:

(a) Rispett lejn id-dinjita' intrinsika, l-awtonomija individwali inkluż il-liberta' li wieħed jew waħda jagħmel jew tagħmel l-għażliet tiegħu jew tagħha, u l-indipendenza tal-persuna;

(b) Non-diskriminazzjoni;

(c) Parteċipazzjoni u inkużjoni sħiħa u effettiva fis-soċjeta';

(d) Rispett għad-differenza u aċċetazzjoni tal-persuni b'diżabilita' bħala parti mid-diversita' umana u l-umanita';

(e) Opportunitajiet indaqs;

(f) Aċċessibilita';

(g) Ugwaljanza bejn l-irġiel u n-nisa;

(h) Rispett lejn il-kapaċitajiet li jkunu qed jiżviluppaw it-tfal b'diżabilita' biex huma jżommu l-identita' tagħhom.

Artiklu 4
Obbligazzjonijiet ġenerali

1. L-Istati Msieħba jimpenjaw ruħhom li jassiguraw u jippromovu li d-drittijiet umani u l-libertajiet fundamentali kollha jitgawdew minn kull persuna b'diżabilita' mingħajr kull tip ta' diskriminazzjoni minħabba diżabilita'. Għal dan il-għan, l-Istati Msieħba jimpenjaw irwieħhom:

(a) Li jaddottaw leġiżlazzjoni xierqa, miżuri amministrattivi u oħrajn biex jimplimentaw id-drittijiet rikonoxxuti minn din il-Konvenzjoni;

(b) Li jieħdu miżuri xierqa, inkluż leġiżlazzjoni, biex jinbidlu jew jabolixxu liġijiet eżistenti, regolamenti, drawwiet u prattiki li jikkostitwixxu diskriminazzjoni kontra persuni b'diżabilita';

(c) Li jieħdu konsiderazzjoni tal-protezzjoni u l-promozzjoni tad-drittijiet umani ta' persuni b'diżabilita' f'kull *policy* u programm;

(d) Li ma jiħdux sehem f'kull att jew prattika li ma tkunx konsistenti ma' din il-Konvenzjoni u li jassiguraw li l-awtoritajiet u l-istituzzjonijiet pubbliċi jikkonformaw ma' din il-Konvenzjoni;

(e) Li jieħdu kull miżura xierqa biex tiġi eliminata diskriminazzjoni minħabba diżabilita' minn kull persuna, organizzazzjoni jew entita' privata;

(f) Li jagħmlu u jippromovu riċerka u żvilupp ta' prodotti, servizzi, apparat u faċilitajiet iddisinjati għal użu universali, kif definit f'Artiklu 2 ta' din il-Konvenzjoni, biex hekk ikun meħtieġ it-tibdil minimu possibbli u l-inqas spiża biex jintlaħqu l-bżonnijiet speċifiċi ta' persuni b'diżabilita', li jippromovu kif dawn jistgħu jiġu akkwistati u użati, u li jippromovu d-disinn universali fl-istandards u l-linji gwida;

(g) Li jagħmlu u jippromovu riċerka u żvilupp ta', u li jippromovu kif dawn jistgħu jiġu akkwistati u użati, teknoloġiji ġodda, inkluż teknoloġiji ta' l-informazzjoni u l-komunikazzjoni, għajnuniet għal mobilita', apparat u teknoloġiji assistivi tajbin għal persuni b'diżabilita', bi prijorita' għal teknoloġiji li għandhom spiża li tista' tintlaħaq;

(h) Li jipprovdu informazzjoni aċċessibbli lil persuni b'diżabilita' dwar għajnuniet għal mobilita', apparat u teknoloġiji assistivi, inkluż teknoloġiji ġodda, kif ukoll forom oħra ta' assistenza, servizzi u faċilitajiet ta' sapport;

(i) Li jippromovu t-taħriġ ta' professjonisti u ħaddiema li jaħdmu ma' persuni b'diżabilita' dwar id-drittijiet rikonoxxuti minn din il-Konvenzjoni biex hekk jingħataw assistenza u servizzi rikonoxxuti minn dawn id-drittijiet.

2. Rigward id-drittijiet ekonomiċi, soċjali u kulturali, kull Stat Imsieħeb jimpenja ruħu li jieħu miżuri sal-massimu tar-riżorsi li hu għandu u, fejn meħtieġ fil-qafas ta' koperazzjoni internazzjonali, bil-għan li jiġu realizzati b'mod progressiv u sħiħ

dawn id-drittijiet, mingħajr preġudizzju għal dawk l-obbligazzjonijiet li jinsabu f'din il-Konvenzjoni li huma applikabbli b'mod immedjat skond il-liġi internazzjonali.

3. Fl-iżvilupp u l-implimentazzjoni ta' leġislazzjoni u *policies* biex tiġi implimentata din il-Konvenzjoni, u fi proċessi oħra tat-teħid ta' deċiżjonijiet rigward oqsma relatati ma' persuni b'diżabilita', l-Istati Msieħba għandhom jikkonsultaw u jinvolvu mill-qrib u b'mod attiv persuni b'diżabilita' inkluż tfal b'diżabilita', permezz ta' l-organizzazzjonijiet li jirrappreżentawhom.

4. Xejn f'din il-Konvenzjoni ma għandu jaffettwa xi provediment li hu aktar xieraq għar-realizzazzjoni tad-drittijiet ta' persuni b'diżabilita' u li jkun parti mil-liġi ta' l-Istat Imsieħeb jew ta' liġi internazzjonali applikabbli għal dak l-Istat. M'għandu jkun hemm l-ebda restrizzjoni jew deroga minn kull dritt uman jew liberta' fundamentali rikonoxxuta jew eżistenti f'xi Stat Imsieħeb ta' din il-Konvenzjoni skond liġijiet, konvenzjonijiet, regolamenti, drawwiet, fuq il-pretest li din il-Konvenzjoni ma tagħrafx dawn id-drittijiet jew libertajiet fundamentali jew li din tagħrafhom b'mod anqas.

5. Il-provedimenti ta' din il-Konvenzjoni għandhom jestendu għal kull parti ta' stati federali mingħajr ebda limitazzjonijiet jew eċċezzjonijiet.

Artiklu 5
L-ugwaljanza u non-diskriminazzjoni

1. L-Istati Msieħba jagħrfu li kull persuna hi ugwali quddiem u skond il-liġi u hi intitolata mingħajr ebda diskriminazzjoni għal protezzjoni ugwali u benefiċċji ugwali tal-liġi.

2. L-Istati Msieħba għandhom jipprojbixxu kull diskriminazzjoni minħabba diżabilita' u jiggarantixxu lill-persuni b'diżabilita' protezzjoni legali ugwali u effettiva kontra diskriminazzjoni minħabba kull raġuni.

3. Biex tingħata promozzjoni lill-ugwaljanza u l-eliminazzjoni ta' diskriminazzjoni, l-Istati Msieħba għandhom jieħdu passi xierqa biex jassiguraw li l-modifikazzjoni raġonevoli ssir.

4. Miżuri speċifiċi li huma meħtieġa biex tiġi aċċellerata jew tintlaħaq l-ugwaljanza de facto għall-persuni b'diżabilita' m'għandhomx jiġu kkunsidrati bħala diskriminazzjoni skond it-termini ta' din il-Konvenzjoni.

Artiklu 6
In-nisa b'diżabilita'

1. L-Istati Msieħba jagħrfu li nisa u bniet b'diżabilita' huma soġġetti għal diskriminazzjoni multipla, u f'dan ir-rigward għandhom jieħdu miżuri li jassiguraw it-tgawdija sħiħa u ugwali minnhom tad-drittijiet umani u l-libertajiet fundamentali kollha.

2. L-Istati Msieħba għandhom jieħdu l-miżuri xierqa kollha biex jassiguraw l-iżvilupp sħiħ, l-avvanz u li n-nisa jingħataw poteri akbar, bil-għan li jiġu ggarantiti l-eżerċizzju u t-tgawdija tad-drittijiet umani u l-libertajiet fundamentali kollha li jinsabu f'din il-Konvenzjoni.

Artiklu 7
It-tfal b'diżabilita'

1. L-Istati Msieħba għandhom jieħdu l-miżuri kollha biex jassiguraw li tfal b'diżabilita' jgawdu d-drittijiet umani u l-libertajiet fundamentali kollha fuq bażi ugwali ma' tfal oħra.

2. F'kull azzjoni li tikkonċerna lit-tfal, l-aħjar interess tat-tfal għandu jkun kunsiderazzjoni primarja.

3. L-Istati Msieħba għandhom jassiguraw li t-tfal b'diżabilita' jkollhom id-dritt li jesprimu l-opinjonijiet tagħhom b'mod ħieles fuq kull ħaġa li taffettwahom, u li l-opinjonijiet tagħhom jingħataw saħħa skond l-eta' u l-maturita' tagħhom, fuq bażi ugwali ma' tfal oħra, u jingħataw assistenza skond l-eta' u d-diżabilita' tagħhom biex huma jkunu jistgħu jgawdu minn dan id-dritt.

Artiklu 8
L-għarfien

1. L-Istati Msieħba jaċċettaw li jadottaw miżuri immedjati, effettivi u xierqa:

(a) Li jkabbru l-għarfien mas-soċjeta' kollha, inkluż fil-livell tal-familja, dwar il-persuni b'diżabilita', u li jrawmu rispett għad-drittijiet u d-dinjita' tal-persuni b'diżabilita';

(b) Li jiġġieldu l-isterjotipi, il-preġudizzji u l-prattiki li jagħmlu l-ħsara fil-konfront ta' persuni b'diżabilita', inkluż dawk ibbażati fuq sess u eta', fl-oqsma kollha tal-ħajja;

(c) Li jippromovu l-għarfien tal-kapaċitajiet u l-kontribuzzjonijiet ta' persuni b'diżabilita'.

2. Miżuri għal dan il-għan jinkludu:

(a) Il-bidu u t-tmexxija ta' kampanji pubbliċi u effettivi ta' għarfien iddisinjati:

(i) Biex iwasslu li l-pubbliku jaċċetta d-drittijiet tal-peruni b'diżabilita';

(ii) Biex jippromovu perċezzjonijiet pożittivi u għarfien soċjali akbar dwar il-persuni b'diżabilita';

(iii) Biex jippromovu l-għarfien tal-ħiliet, il-merti u l-abilitajiet tal-persuni b'diżabilita', u l-kontribut tagħhom lejn il-post u s-suq tax-xogħol;

(b) Li jrawmu f'kull livell tas-sistema edukattiva inkluż it-tfal kollha sa minn eta' bikrija, attitudni ta' rispett lejn id-drittijiet tal-persuni b'diżabilita';

(c) Li jinkoraġġixxu kull qasam tal-midja biex juru lill-persuni b'diżabilita b'mod konsistenti mal-għanijiet ta' din il-Konvenzjoni;

(d) Li jippromovu programmi ta' taħriġ dwar l-għarfien li jirrigwarda persuni b'diżabilita' u d-drittijiet ta' persuni b'diżabilita'.

Artiklu 9
L-aċċessibilita'

1. Biex tissapportja persuni b'diżabilita' jgħixu b'mod indipendenti u jipparteċipaw b'mod sħiħ f'kull aspett tal-ħajja, l-Istati Msieħba għandhom jieħdu miżuri xierqa li jassiguraw li persuni b'diżabilita' jaċċessaw, fuq bażi ugwali ma' l-oħrajn, l-ambjent fiżiku, it-trasport, l-informazzjoni u l-komunikazzjoni inkluż teknoloġiji u sistemi ta' l-informazzjoni u l-komunikazzjoni, u faċilitajiet u servizzi oħrajn miftuħa jew ipprovduti lill-pubbliku, f'postijiet urbani u rurali. Dawn il-miżuri, li għandhom jinkludu l-identifikazzjoni u l-eliminazzjoni ta' ostakli għall-aċċessibilita', għandhom japplikaw, inter alia, għal:

(a) Bini, toroq, trasport u faċilitajiet oħra kemm ġewwa kif ukoll barra, inkluż skejjel, djar, faċilitajiet mediċi u postijiet tax-xogħol;

(b) Informazzjoni, komunikazzjoni u servizzi oħra, inkluż servizzi elettroniċi u servizzi ta' emerġenza.

2. L-Istati Msieħba għandhom jieħdu miżuri xierqa biex:

(a) Jiżviluppaw, ixerrdu u jimmoniterjaw l-implimentazzjoni ta' standards u linji gwida minimi għall-aċċessibilita' ta' faċilitajiet u servizzi miftuħa u provduti lill-pubbliku;

(b) Jassiguraw li entitajiet privati li joffru faċilitajiet u servizzi li huma miftuħa jew provduti lill-pubbliku jieħdu konsiderazzjoni ta' l-aspetti kollha ta' aċċessibilita' għal persuni b'diżabilita';

(c) Jipprovdu taħriġ lil dawk involuti f'oqsma ta' aċċessibilita' li jiffaċċjaw persuni b'diżabilita';

(d) Jipprovdu f'bini u faċilitajiet oħra miftuħa għall-pubbliku sinjali bil-Braille u forom faċli biex taqra u tifhem;

(e) Jipprovdu forom ta' assistenza u intermedjarji umani, inkluż gwidi, qarrejja u interpreti professjonali tal-lingwa tas-sinjali, biex jiffaċilitaw l-aċċessibilita' għal bini u faċilitajiet oħra miftuħa għall-pubbliku;

(f) Jippromovu forom oħra xierqa ta' assistenza u sapport lil persuni b'diżabilita' biex jiġi assigurat l-aċċess tagħhom għall-informazzjoni;

(g) Jippromovu aċċess lil persuni b'diżabilita' għal tekonoloġiji u sistemi ġodda ta' l-informazzjoni u l-komunikazzjoni, inkluż l-Internet;

(h) Jippromovu d-disinn, l-iżvilupp, il-produzzjoni u d-distribuzzjoni ta' teknoloġiji u sistemi ta' informazzjoni u komunikazzjoni fi stadju bikri, sabiex dawn it-teknoloġiji u s-sistemi jsiru aċċessibbli bi spiża minima.

Artiklu 10
Id-dritt għall-ħajja

L-Istati Msieħba jirriaffermaw li kull esseru uman għandu d-dritt intrinsiku għall-ħajja u għandhom jieħdu l-miżuri kollha neċessarji biex jassiguraw it-tgawdija effettiva ta' dan id-dritt minn persuni b'diżabilita' fuq bażi ugwali ma' l-oħrajn.

Artiklu 11
Is-sitwazzjonijiet ta' riskju u l-emerġenzi umanitarji

L-Istati Msieħba għandhom jieħdu, skond l-obbligi tagħhom taħt il-liġi internazzjonali, inkluż il-liġi internazzjonali umanitarja u l-liġi internazzjonali dwar id-drittijiet umani, kull miżura neċessarja biex jassiguraw il-protezzjoni u s-sigurta' ta' persuni b'diżabilita' f'sitwazzjonijiet ta' riskji, inkluż sitwazzjonijiet ta' konflitti armati, emerġenzi umanitarji u meta jkun hemm diżastri naturali.

Artiklu 12

L-għarfien ugwali quddiem il-liġi

1. L-Istati Msieħba jirriaffermaw li persuni b'diżabilita' għandhom id-dritt għall-għarfien kullimkien bħala persuni quddiem il-liġi.

2. L-Istati Msieħba għandhom jagħrfu li persuni b'diżabilita' jgawdu mill-kapaċita' legali fuq bażi ugwali ma' l-oħrajn f'kull aspett tal-ħajja.

3. L-Istati Msieħba għandhom jieħdu miżuri xierqa biex jipprovdu aċċess lill-persuni b'diżabilita', bħal sapport li huma jista' jkollhom bżonn biex jeżerċitaw il-kapaċita' legali tagħhom.

4. L-Istati Msieħba għandhom jassiguraw li kull miżura relatata ma' l-eżerċizzju tal-kapaċita' legali tipprovdi salvagwardji xierqa u effettivi skond il-liġi internazzjonali dwar id-drittijiet umani biex ma jħallux isir abbuż. Dawn is-salvagwardji għandhom jassiguraw li miżuri relatati ma' l-eżerċizzju tal-kapaċita' legali jirrispettaw id-drittijiet, ir-rieda u l-preferenzi tal-persuna, ikunu ħielsa minn konflitt ta' interess u influwenza mhux xierqa, huma proporzjonati u mfassla skond iċ-ċirkustanzi tal-persuna, japplikaw għall-iqsar żmien possibbli u huma suġġetti għal reviżjoni minn awtorita' kompetenti, indipendenti u imparzjali jew entita ġuridika. Is-salvagwardji għandhom ikunu proporzjonati għall-grad li dawn jaffettwaw id-drittijiet u l-interessi tal-persuna.

5. Suġġett għall-provedimenti ta' dan l-artiklu, l-Istati Msieħba għandhom jieħdu miżuri xierqa u effettivi biex jassiguraw id-dritt ugwali ta' persuni b'diżabilita' li jkollhom u li jirtu propjeta', li jikkontrollaw l-affarijiet finanzjarji tagħhom u li jkollhom aċċess indaqs biex jieħdu self mill-banek, *mortgages* u forom oħra ta'

kreditu finanzjarju, u għandhom jassiguraw li persuni b'diżabilita' ma jkunux imċaħħda b'mod arbitrarju mill-propjeta' tagħhom.

Artiklu 13
L-aċċess għall-ġustizzja

1. L-Istati Msieħba għandhom jassiguraw aċċess effettiv għall-ġustizzja lill-persuni b'diżabilita' fuq bażi ugwali ma' l-oħrajn, inkluż billi jkun hemm modifiki proċedurali u skond l-eta', biex jiġi ffaċilitat ir-rwol effettiv tagħhom bħala parteċipanti diretti u indiretti, inkluż li jaġixxu bħala xiehda, fil-proċeduri legali kollha, inkluż fl-istadji investigattivi u preliminarji oħra.

2. Biex tgħin ħalli jiġi assigurat l-aċċess effettiv għall-ġustizzja minn persuni b'diżabilita', l-Istati Msieħba għandhom jippromovu taħriġ xieraq lil dawk li jaħdmu fil-qasam ta' l-amministrazzjoni tal-ġustizzja inkluż il-pulizija u l-ħaddiema fil-ħabsijiet.

Artiklu 14
Il-liberta' u s-sigurta' tal-persuna

1. L-Istati Msieħba għandhom jassiguraw li persuni b'diżabilita', fuq bażi ugwali ma' l-oħrajn:

(a) igawdu d-dritt għal-liberta' u s-sigurta' tal-persuna;

(b) ma jkunx hemm ċaħda mil-liberta' tagħhom b'mod illegali jew arbitrarju, u li kull ċaħda tal-liberta' tkun konformi mal-liġi, u l-eżistenza ta' diżabilita' m'għandha fl-ebda każ tiġġustifika ċ-ċaħda tal-liberta'.

2. L-Istati Msieħba għandhom jassiguraw li jekk persuni b'diżabilita' jiġu mċaħħda mil-liberta' tagħhom permezz ta' xi proċess, huma, fuq bażi ugwali ma' l-oħrajn, ikunu intitolati għal garanziji skond il-liġi internazzjonali dwar id-drittijiet umani u għandhom jiġu ttrattati b'mod konformi mal-obbjettivi u l-prinċipji ta' din il-Konvenzjoni, inkluż il-provediment ta' modifikazzjoni raġonevoli.

Artiklu 15
Il-ħelsien mit-tortura jew minn trattament jew kastig krudil, inuman jew degradanti

1. Ħadd m'għandu jkun suġġett għal tortura jew trattament jew kastig krudil, inuman jew degradanti. B'mod partikulari, ħadd m'għandu jkun suġġett mingħajr il-kunsens ħieles tiegħu jew tagħha għal sperimentazzjoni medika jew xjentifika.

2. L-Istati Msieħba għandhom jieħdu l-miżuri effettivi leġiżlattivi, amministrattivi, ġuridiċi u oħrajn biex ma jħallux persuni b'diżabilita', fuq bażi ugwali ma' l-oħrajn, ikunu suġġetti għal tortura jew trattament jew kastig krudil, inuman jew degradanti.

Artiklu 16
Il-ħelsien mill-esplojtazzjoni, il-vjolenza u l-abbuż

1. L-Istati Msieħba għandhom jieħdu kull miżura xierqa leġiżlattiva, amministrattiva, soċjali, edukattiva u oħrajn biex jipproteġu lill-persuni b'diżabilita' kemm ġod-dar kif ukoll barra mid-dar, minn kull forma ta' esplojtazzjoni, vjolenza u abbuż, inkluż aspetti bbażati fuq is-sess tagħhom.

2. L-Istati Msieħba għandhom ukoll jieħdu miżuri xierqa biex jipprevenu kull forma ta' esplojtazzjoni, vjolenza u abbuż billi jassiguraw, inter alia, forom ta' assistenza u sapport lill-persuni b'diżabilita', il-familji tagħhom u dawk li jieħdu ħsiebhom u li dawn il-miżuri jkunu sensittivi għas-sess u l-eta' tagħhom, inkluż permezz ta' providement ta' informazzjoni u edukazzjoni kif tevita, tagħraf u tirrapporta każijiet ta' esplojtazzjoni, vjolenza u abbuż. L-Istati Msieħba għandhom jassiguraw li s-servizzi ta' protezzjoni jkunu sensittivi għall-eta', is-sess u d-diżabilita'.

3. Biex jiġi evitat li jkun hemm kull forma ta' esplojtazzjoni, vjolenza u abbuż, l-Istati Msieħba għandhom jassiguraw li l-faċilitajiet u l-programmi ddisinjati biex iservu persuni b'diżabilita' jkunu mmoniterjati b'mod effettiv minn awtoritajiet indipendenti.

4. L-Istati Msieħba għandhom jieħdu kull miżura xierqa biex jippromovu l-fejqan, ir-riabilitazzjoni u r-ri-integrazzjoni soċjali ta' persuni b'diżabilita' li jkunu vittmi ta' xi forma ta' esplojtazzjoni, vjolenza jew abbuż, inkluż bil-provediment ta' servizzi protettivi. Il-fejqan u ri-integrazzjoni għandhom isiru f'ambjent li jindokra s-saħħa, il-*welfare*, ir-rispett tal-persuna nnifisha, id-dinjita' u l-awtonomija tal-persuna u jieħu konsiderazzjoni tal-bżonnijiet skond is-sess u l-eta'.

5. L-Istati Msieħba għandhom jagħmlu liġijiet u *policies* effettivi, inkluż dawk iffukati fuq in-nisa u t-tfal, biex jassiguraw li każijiet ta' esplojtazzjoni, vjolenza u abbuż kontra persuni b'diżabilita' jiġu identifikati, investigati u, meta xieraq, proċessati.

Artiklu 17
Il-protezzjoni għall-integrita' tal-persuna

Kull persuna b'diżabilita' għandha dritt għar-rispett ta' l-integrita' fiżika u mentali tiegħu jew tagħha fuq bażi ugwali ma' l-oħrajn.

Artiklu 18
Il-liberta' tal-moviment u n-nazzjonalita'

1. L-Istati Msieħba għandhom jirrikonoxxu d-drittijiet ta' persuni b'diżabilita' għal-liberta' tal-moviment, għal-liberta' li jagħżlu r-residenza tagħhom u għan-nazzjonalita', fuq bażi ugwali ma' l-oħrajn, inkluż billi jiġi assigurat li persuni b'diżabilita':

(a) Għandhom id-dritt li jakkwistaw u jibdlu n-nazzjonalita' u ma jkunux imċaħħda min-nazzjonalita' tagħhom b'mod arbitrarju jew fuq bażi ta' diżabilita';

(b) Ma jkunux imċaħħda, fuq bażi ta' diżabilita', mill-abilita' tagħhom li jottjenu, ikollhom u jużaw dokumentazzjoni dwar in-nazzjonalita' tagħhom jew dokumentazzjoni oħra ta' identifikazzjoni, jew li jużaw proċessi relevanti bħal ma huma proċeduri ta' immigrazzjoni, li jkunu meħtieġa biex jiffaċilitaw l-eżerċizzju tad-dritt għal-liberta' tal-moviment.

(c) Huma ħielsa li jitilqu minn pajjiż, inkluż dak tagħhom;

(d) Ma jkunux imċaħħda, b'mod arbitrarju jew minħabba d-diżabilita', mid-dritt li jidħlu f'pajjiżhom stess.

2. Tfal f'diżabilita' għandhom ikunu reġistrati immedjatament wara li jitwieldu u għandu jkollhom id-dritt mit-twelid għal isem, id-dritt li jakkwistaw nazzjonalita' u, sa fejn hu possibbli, id-dritt li jkunu jafu min huma l-ġenituri tagħhom u li dawn jieħdu ħsiebhom.

Artiklu 19
Il-ħajja indipendenti u l-inklużjoni fil-komunita'

L-Istati Msieħba għal din il-Konvenzjoni jagħrfu d-dritt ugwali li kull persuna b'diżabilita' tgħix fil-komunita', b'għażliet ugwali daqs l-oħrajn, u għandhom jieħdu miżuri effettivi u xierqa biex jiffaċilitaw it-tgawdija sħiħa minn persuni b'diżabilita' ta' dan id-dritt u l-inklużjoni u l-parteċipazzjoni sħiħa tagħhom fil-komunita', inkluż billi jiġu assigurati li:

(a) Persuni b'diżabilita' jkollhom l-opportunita' li jagħżlu l-post tar-residenza u fejn u ma' min jgħixu fuq bażi ugwali ma' l-oħrajn u li ma jkunux obbligati li jgħixu f'arranġament ta' għajxien partikulari.

(b) Persuni b'diżabilita' jkollhom aċċess għal varjeta' ta' servizzi fid-dar residenzjali jew servizzi oħra ta' sapport fil-komunita', u li jipprevenu l-iżolament u s-segregazzjoni mill-komunita'.

(c) Servizzi u faċilitajiet fil-komunita' għall-pubbliku ġenerali għandhom ikunu miftuħa fuq bażi ugwali għal persuni b'diżabilita' u li jirrispondu għall-bżonnijiet tagħhom.

Artiklu 20
Il-mobilita' personali

L-Istati Msieħba għandhom jieħdu miżuri effettivi biex jassiguraw il-mobilita' personali bl-indipendenza l-aktar possibbli tal-persuni b'diżabilita', inkluż billi:

(a) Jiffaċilitaw il-mobilita' personali ta' persuni b'diżabilita' bil-mod u l-ħin ta' l-għażla tagħhom u bi prezz li jista' jintlaħaq;

(b) Jiffaċilitaw l-aċċess għall-persuni b'diżabilita' għal għajnuniet ta' mobilita', apparat u teknoloġiji assistivi ta' kwalita' u forom ta' assistenza u intermedjarji umani, inkluż billi tagħmilhom bi prezz li jista' jintlaħaq;

(c) Jipprovdu taħriġ bil-ħiliet ta' mobilita' lill-persuni b'diżabilita' u lill-ħaddiema speċjalizzati li jaħdmu ma' persuni b'diżabilita';

(d) Jinkoraġixxu entitajiet li jipproduċu għajnuniet ta' mobilita', apparat u teknoloġiji assistivi, jieħdu konsiderazzjoni ta' l-aspetti kollha ta' mobilita' ta' persuni b'diżabilita'.

Artiklu 21
Il-liberta' ta' l-espressjoni u l-opinjoni u l-aċċess għall-informazzjoni

L-Istati Msieħba għandhom jieħdu kull miżura xierqa biex jassiguraw li persuni b'diżabilita' jistgħu jeżerċitaw id-dritt għal-liberta' ta' l-espressjoni u opinjoni, inkluż il-liberta' li jfittxu, jirċievu u jagħtu informazzjoni u ideat fuq bażi ugwali ma' l-oħrajn u permezz ta' kull forma ta' komunikazzjoni ta' l-għażla tagħhom, kif definit f'artiklu 2 ta' din il-Konvenzjoni, inkluż billi:

(a) Jipprovdu informazzjoni maħsuba għall-pubbliku ġenerali lill-persuni b'diżabilita' f'formati aċċessibbli u teknoloġiji xierqa għal diżabilitajiet differenti mingħajr dewmien u mingħajr spiża addizzjonali;

(b) Jaċċettaw u jiffaċilitaw l-użu tal-lingwi tas-sinjali, Braille, komunikazzjoni awmentattiva u alternattiva, u kull mezz, mod jew format ieħor aċċessibbli ta' komunikazzjoni ta' l-għażla tagħhom minn persuni b'diżabilita' meta jkollhom laqgħat jew komunikazzjoni oħra uffiċjali;

(c) Iħeġġu entitajiet privati li jipprovdu servizzi lill-pubbliku ġenerali, inkluż permezz ta' l-Internet, li jipprovdu informazzjoni u servizzi f'formati aċċessibbli u li jistgħu jintużaw minn persuni b'diżabilita';

(d) Jinkoraġġixu lil media tal-massa, inkluż dawk li jipprovdu l-informazzjoni permezz ta' l-Internet, biex jagħmlu s-servizzi tagħhom aċċessibbli għal persuni b'diżabilita';

(e) Jagħrfu u jippromovu l-użu tal-lingwi tas-sinjali.

Artiklu 22
Ir-rispett għall-privatezza

1. L-ebda persuna b'diżabilita', tkun fejn tkun il-post ta' residenza jew l-arranġament ta' għajxien tiegħu jew tagħha, m'għandha tkun suġġetta għal interferenza b'mod arbitrarju jew illegali għall-privatezza, il-famija, id-dar jew il-korrispondenza jew tipi oħra ta' komunikazzjoni jew għal attakki illegali għall-unur u r-reputazzjoni tiegħu jew tagħha. Persuni b'diżabilita' għandhom id-dritt għall-protezzjoni tal-liġi kontra interferenzi jew attakki bħal dawn.

2. L-Istati Msieħba għandhom jipproteġu l-privatezza ta' informazzjoni personali u dwar is-saħħa u riabilitazzjoni ta' persuni b'diżabilita' fuq bażi ugwali ma' l-oħrajn.

Artiklu 23
Ir-rispett għad-dar u l-familja

1. L-Istati Msieħba għandhom jieħdu miżuri effettivi u xierqa biex jeliminaw diskriminazzjoni kontra persuni b'diżabilita' f'kull ħaġa relatata maż-żwieġ, il-familja, li tkun ġenitur u r-relazzjonijiet, fuq bażi ugwali ma' l-oħrajn, sabiex jassiguraw li:

(a) Id-dritt li kull persuna b'diżabilita' li għandu jew għandha l-eta' li tista' tiżżewweġ u tifforma familja fuq bażi ta' kunsens liberu u sħiħ mill-għarajjes li jixtiequ jagħmlu dan ikun rikonoxxut;

(b) Id-dritt li persuni b'diżabilita' li jiddeċiedu b'mod ħieles u responsabbli fuq in-numru ta' wlied u ż-żmien bejn wild u ieħor jew oħra tagħhom u li jkollhom aċċess għal informazzjoni xierqa skond l-eta', għal edukazzjoni dwar ir-riproduzzjoni u l-ippjanar tal-familja, u li l-mezzi necessarji li jassigurawhom li jeżerċitaw dawn id-drittijiet huma pprovduti;

(c) Persuni b'diżabilita', inklużi tfal, iżommu l-fertilita' tagħhom fuq bażi ugwali ma' l-oħrajn.

2. L-Istati Msieħba għandhom jassiguraw li d-drittijiet u r-responsabilitajiet ta' persuni b'diżabilita' fir-rigward ta' *guardianship, wardship, trusteeship*, adozzjoni ta' tfal u istituzzjonijiet simili, fejn dawn il-kunċetti jeżistu fil-leġiżlazzjoni nazzjonali; f'kull każ l-aħjar interess tat-tifel jew tifla għandu jkunu l-ogħla interess. L-Istati Msieħba għandhom joffru assistenza xierqa lill-persuni b'diżabilita' biex ikunu jistgħu jerfgħu r-responsabilitajiet biex irabbu 'l uliedhom.

3. L-Istati Msieħba għandhom jassiguraw li t-tfal b'diżabilita' jkollhom drittijiet ugwali fir-rigward tal-ħajja tal-familja. Bil-għan li dawn id-drittijiet jiġu realizzati, u biex jipprevenu l-ħabi, l-abbandun, in-negliġenza u s-segregazzjoni ta' tfal b'diżabilita', l-Istati Msieħba għandhom jipprovdu informazzjoni komprensiva u bikrija, servizzi u sapport lil tfal f'diżabilita' u l-familji tagħhom.

4. L-Istati Msieħba għandhom jassiguraw li t-tfal ma għandhomx jiġu separati mill-ġenituri tagħhom kontra r-rieda tagħhom, ħlief meta awtoritajiet kompetenti, suġġetti għar-reviżjoni ġuridika, jiddeterminaw, skond il-liġijiet u l-proċeduri applikabbli, li separazzjoni bħal din hi neċessarja bl-aqwa interessi tat-tifel jew tifla. Fl-ebda każ it-tifel jew tifla m'għandu jew m'għandha jiġi jew tiġi separata mill-ġenituri tiegħu jew tagħha minħabba d-diżabilita' tiegħu jew tagħha jew ta' wieħed jew waħda jew taż-żewġ ġenituri.

5. L-Istati Msieħba għandhom, meta l-familja immedjata ma tistax tieħu ħsieb tifel jew tifla b'diżabilta', tagħmel kull sforz biex tipprovdi kura alternattiva fi ħdan il-familja wiesgħa tat-tifel jew tifla, u meta dan ma jirnexxix, fi ħdan il-komunita' f'ambjent ta' familja.

Artiklu 24
L-edukazzjoni

1. L-Istati Msieħba jagħrfu d-dritt tal-persuni b'diżabilita' għall-edukazzjoni. Bil-għan li jintlaħaq dan id-dritt mingħajr diskriminazzjoni u fuq bażi ta' opportunitajiet indaqs, l-Istati Msieħba għandhom jassiguraw sistema edukattva inklużiva f'kull livell u edukazzjoni matul il-ħajja kollha mmirata biex:

(a) L-iżvilupp sħiħ tal-potenzjal uman u s-sens ta' dinjita' u ta' valur tal-persuna nnifsha, u t-tisħiħ tar-rispett tad-drittijiet umani, il-libertajiet fundamentali u d-diversita' umana;

(b) L-iżvilupp minn persuni b'diżabilita' tal-personalita', it-talenti u l-kreattivita' tagħhom, kif ukoll l-abilitajiet mentali u fiżiċi tagħhom, sal-massimu tal-potenzjal tagħhom;

(c) Jissapportjaw persuni b'diżabilita' biex jipparteċipaw b'mod effettiv f'soċjeta' ħielsa.

2. Biex dan id-dritt jitwettaq, l-Istati Msieħba għandhom jassiguraw li
(a) Persuni b'diżabilita' ma jkunux esklużi mis-sistema edukattiva ġenerali minħabba d-diżabilita' tagħhom, u li tfal b'diżabilita' ma jkunux esklużi minn edukazzjoni primarja mingħajr ħlas u obbligatorja, jew minn edukazzjoni sekondarja, minħabba d-diżabilita' tagħhom;

(b) Persuni b'diżabilita' jistgħu jingħataw edukazzjoni inklużiva, ta' kwalita' u mingħajr ħlas fil-livell primarju u sekondarju fuq bażi ugwali ma' l-oħrajn fil-komunitajiet fejn jgħixu.

(c) Modifiki raġonevoli skond il-bżonnijiet ta' l-individwu jiġu pprovduti;

(d) Persuni b'diżabilita' jirċievu s-sapport meħtieġ, fi ħdan is-sistema edukattiva ġenerali, biex tiġi ffaċilitata l-edukazzjoni effettiva tagħhom;

(e) Miżuri ta' sapport effettivi u individwalizzati jiġu provduti f'ambjenti li jimmassimizzaw l-iżvilupp akkademiku u soċjali, konsistenti mal-għan ta' inklużjoni sħiħa.

3. L-Istati Msieħba għandhom jissapportjaw persuni b'diżabilita' biex jingħataw it-tagħlim f'ħiliet ta' żvilupp soċjali u tal-għajxien, li jiffaċilitaw il-parteċipazzjoni sħiħa u ugwali tagħhom fl-edukazzjoni u bħala membri tal-komunita'. Għal dan il-għan, l-Istati Msieħba għandhom jieħdu miżuri xierqa, li jinkludu:

(a) Jiffaċilitaw it-tagħlim tal-Braille, kitba alternattiva, modi alternattivi u awmentattivi, mezzi u formati ta' komunikazzjoni u ħiliet ta' orjentazzjoni u mobilita', u li jiffaċilitaw sapport u *mentoring* minn sħabhom;

(b) Jiffaċilitaw it-tagħlim tal-lingwa tas-sinjali u l-promozzjoni ta' identita' lingwistika tal-komunita' tat-torox;

(c) Jassiguraw li l-edukazzjoni ta' persuni, b'mod partikulari t-tfal, li huma għomja, torox, u torox-għomja, tingħata bil-lingwi, il-modi u l-mezzi ta' komunikazzjoni l-aktar xierqa għall-individwu, u f'ambjenti li jimmassimizzaw l-iżvilupp akkademiku u soċjali.

4. Biex tgħin ħalli jassiguraw it-twettiq ta' dan id-dritt, l-Istati Msieħba għandhom jieħdu miżuri xierqa biex jimpjegaw għalliema, inkluż għalliema b'diżabilita', li huma kkwalifikati fil-lingwa tas-sinjali u/jew Braille, u li jħarrġu professjonisti u *staff* li jaħdmu fil-livelli kollha ta' l-edukazzjoni. Dan it-taħriġ għandu jinkorpora għarfien dwar id-diżabilita' u l-użu xieraq ta' modi awmentattivi u alternattivi, mezzi u forom ta' komunikazzjoni, sistemi u materjal edukattiv li jissapportjaw persuni b'diżabilita'.

5. L-Istati Msieħba għandhom jassiguraw li persuni b'diżabilita' jistgħu jingħataw l-edukazzjoni terzjarja ġenerali, taħriġ vokazzjonali, edukazzjoni għall-adulti u tagħlim matul il-ħajja kollha mingħajr diskriminazzjoni u fuq bażi ugwali ma' l-oħrajn. Għal dan il-għan, l-Istati Msieħba għandhom jassiguraw li modifiki raġonevoli jiġi pprovduti lill-persuni b'diżabilita'.

Artiklu 25
Is-saħħa

L-Istati Msieħba jagħrfu li persuni b'diżabilita' għandhom id-dritt għat-tgawdija ta' standard l-aktar għoli possibbli ta' saħħa mingħajr diskriminazzjoni minħabba d-diżabilita'. L-Istati Msieħba għandhom jieħdu l-miżuri xierqa biex jassiguraw l-aċċess tal-persuni b'diżabilita' għal servizzi tas-saħħa li huma sensittivi għall-*issues* bejn is-sessi, inkluż ir-riabilitazzjoni relatata mas-saħħa. B'mod partikulari, l-Istati Msieħba għandhom:

(a) Jipprovdu lill-persuni b'diżabilita' kura dwar is-saħħa u programmi mingħajr ħlas jew bi ħlas li jista' jintlaħaq, li jkollhom l-istess firxa, kwalita' u standard li huma pprovduti lill-persuni oħrajn, inkluż fl-oqsma tas-saħħa sesswali u riproduttivi u progammi dwar saħħa pubblika bbażata fuq il-popolazzjoni;

(b) Jipprovdu dawk is-servizzi ta' saħħa meħtieġa minn persuni b'diżabilita' speċifikament minħabba d-diżabilitajiet tagħhom, inkluż l-identifikazzjoni u interventi bikrija kif xieraq u servizzi ddisinjati li jimminimizzaw u jipprevenu aktar diżabilitajiet, inkluż fost it-tfal u persuni anzjani.

(c) Jipprovdu dawn is-servizzi ta' saħħa viċin l-aktar possibbli tal-komunitajiet tal-persuni nfushom inkluż f'postijiet rurali;

(d) Jesiġu li professjonisti li jaħdmu fil-qasam tas-saħħa jipprovdu kura ta' l-istess kwalita' lill-persuni b'diżabilita' bħal oħrajn, inkluż fuq bażi ta' konsens ħieles u infurmat minn, inter alia, għarfien akbar tad-drittijiet umani, id-dinjita', l-awtonomija u l-bżonnijiet ta' persuni b'diżabilita' permezz ta' taħriġ u l-promulgazzjoni ta' standards etiċi dwar il-kura tas-saħħa pubblika u privata.

(e) Jipprojbixxu diskriminazzjoni kontra persuni b'diżabilita' fil-provediment ta' assigurazzjoni dwar is-saħħa, u assigurazzjoni fuq il-ħajja meta din l-assigurazzjoni hi permessa mil-liġijiet nazzjonali, li għandhom ikunu pprovduti b'manjiera ġusta u raġonevoli.

(f) Ma jippermettux iċ-ċaħda diskriminatorja ta' servizzi ta' saħħa jew ikel u xorb minħabba d-diżabilita'.

Artiklu 26
L-abilitazzjoni u r-riabilitazzjoni

1. L-Istati Msieħba għandhom jieħdu miżuri effettivi u xierqa, inkluż permezz ta' sapport mingħand sħabhom, biex jissapportjaw persuni b'diżabilita' li jkollhom u jżommu l-indipendenza massima, l-abilita' sħiħa fiżika, mentali, soċjali u vokazzjonali, u l-inklużjoni u l-parteċipazzjoni sħiħa fl-aspetti kollha tal-ħajja. Għal dan il-għan, l-Istati Msieħba għandhom jorganizzaw, isaħħu u jestendu s-servizzi u l-programmi komprensivi ta' abilitazzjoni u riabilitazzjoni, partikularment fl-oqsma tas-saħħa, l-impjiegi, l-edukazzjoni u s-servizzi soċjali, b'tali mod li dawn is-servizzi u l-programmi jkunu:

(a) Jibdew mill-istadju l-aktar bikri possibbli, u jkunu bbażati fuq *assessment* multidixxiplinarju tal-bżonnijiet u l-abilitajiet ta' l-indivdwu

(b) Jissapportjaw il-parteċipazzjoni u l-inklużjoni fil-komunita' u kull aspett ieħor tas-soċjeta', ikunu fuq bażi volontarja, u jkunu disponibbli għall-persuni b'diżabilita' viċin l-aktar possibbli għall-komunitajiet tagħhom, inkluż f'postijiet rurali.

2. L-Istati Msieħba għandhom jippromovu l-iżvilupp tat-taħriġ inizjali u kontinwu lill-professjonisti u l-istaff li jaħdmu f'servizzi ta' abilitazzjoni u riabilitazzjoni.

3. L-Istati Msieħba għandhom jippromovu d-disponibilita', it-tagħrif u l-użu ta' apparat assistiv u teknoloġiji, iddisinjati għal persuni b'diżabilita', kif dawn jirrelataw ma' l-abilitazzjoni u r-riabilitazzjoni.

Artiklu 27
Ix-xogħol u l-impjieg

1. L-Istati Msieħba jagħrfu d-dritt tal-persuni b'diżabilita' għax-xogħol, fuq bażi ugwali ma' l-oħrajn; dan jinkludi d-dritt għall-opportunita' li taqla' l-għajxien permezz ta' xogħol magħżul jew aċċettat b'mod ħieles fis-suq tax-xogħol u ambjenti tax-xogħol li hu miftuħ, inklużiv u aċċessibbli għal persuni b'diżabilita'. L-Istati Msieħba għandhom jissalvagwardjaw u jippromovu t-twettiq tad-dritt għax-xogħol inkluż dawk li jkollhom diżabilita' waqt il-kors ta' l-impjieg tagħhom, billi jittieħdu miżuri xierqa, inkluż permezz ta' leġiżlazzjoni, biex, inter alia:

(a) Jipprojbixxu diskriminazzjoni minħabba diżabilita' fir-rigward ta' kull ħaġa li tikkonċerna kull forma ta' impjieg, inkluż il-kondizzjonijiet għal reklutaġġ, l-għoti

ta’ l-impjieg, it-tkomplija ta’ l-impjieg, l-avvanz fil-kariera u l-kondizzjonijiet tas-saħħa u s-sigurta’;

(b) Jipproteġu d-dritt ta’ persuni b’diżabilita’, fuq bażi ugwali ma’ l-oħrajn, għal kundizzjonijiet ġusti u favorevoli ta’ xogħol, inkluż opportunitajiet indaqs u ħlas indaqs għal xogħol ta’ l-istess valur, kundizzjoniet ta’ xogħol siguri u b’saħħithom, inkluż il-protezzjoni minn fastidju, u rimedju għall-ilmenti.

(c) Jassiguraw li persuni b’diżabilita’ jkunu jistgħu jeżerċitaw id-drittijiet relatati mad-dinja tax-xogħol u tat-*trade unions* fuq bażi ugwali ma’ l-oħrajn;

(d) Jissapportjaw persuni b’diżabilita’ li jkollhom aċċess effettiv għal programmi ġenerali ta’ gwida teknika u vokazzjonali, servizz ta’ pjazzament u taħriġ vokazzjonali u kontinwu;

(e) Jippromovu opportunitajiet ta’ xogħol u avvanz fil-karriera lill-persuni b’diżabilita’ fis-suq tax-xogħol, kif ukoll assistenza biex ifittxu, jottjenu u jżommu impjieg.

(f) Jippromovu opportunitajiet għal impjieg għal rashom, għall-intraprenditorija, għall-iżvilupp tal-koperattivi u l-bidu ta’ negozju tagħhom stess;

(g) Jimpjegaw persuni b’diżabilita’ fis-settur pubbliku;

(h) Jippromovu l-impjieg ta’ persuni b’diżabilita’ fis-settur privat permzz ta’ *policies* u miżuri xierqa li jistgħu jinkludu programmi ta’ miżuri affermattivi, inċentivi u miżuri oħra.

(i) Jassiguraw li l-modifiki raġonevoli jkunu pprovduti lill-persuni b’diżabilita’ fuq il-post tax-xogħol;

(j) Jippromovu l-akkwist minn persuni b’diżabilita’ ta’ esperjenza fis-suq miftuħ tax-xogħol;

(k) Jippromovu r-riabilitazzjoni vokazzjonali u professjonali, programmi li jgħinu biex iżżomm l-impjieg u li terġa’ lura għax-xogħol, għall-persuni b’diżabilita’;

2. L-Istati Msieħba għandhom jassiguraw li persuni b’diżabilita’ ma jinżammux fi skjavitu’ jew servitu’, u jkunu protetti, fuq bażi ugwali ma’ l-oħrajn, minn xogħol sfurzat jew obbligatorju.

Artiklu 28
Il-livell ta’ għajxien adegwat u l-protezzjoni soċjali

1. L-Istati Msieħba jagħrfu d-dritt li persuni b’diżabilita’ jkollhom livell ta’ għajxien adegwat għalihom u għall-familji tagħhom inkluż ikel, ilbies, ħwejjeġ u dar adegwata, u għal miljorament kontinwu tal-kundizzjonijiet tal-għajxien, u għandhom jieħdu miżuri adekwati li jissalvagwardjaw u jippromovu r-realizzazzjoni ta’ dan id-dritt mingħajr diskriminazzjoni minħabba d-diżabilita’.

2. L-Istati Msieħba jagħrfu li l-persuni b'diżabilita' għandhom dritt għal protezzjoni soċjali u tgawdija ta' dan id-dritt mingħajr diskriminazzjoni minħabba d-diżabilita', u għandhom jieħdu miżuri adegwati biex jissalvagwardjaw u jippromovu t-twettiq ta' dan id-dritt, inkluż miżuri:

(a) Li jassiguraw aċċess ugwali minn persuni b'diżabilita' għal servizzi ta' ilma nadif u li jassiguraw aċċess xieraq u bi ħlas li jista' jintlaħaq għal servizzi, apparat u assistenza oħra relatati mal-bżonnijiet tad-diżabilita';

(b) Li jassiguraw aċċess minn persuni b'diżabilita', partikularment nisa u bniet b'diżabilita', għal programmi ta' protezzjoni soċjali u programmi li jnaqqsu l-faqar;

(c) Li jassiguraw aċċess għall-persuni b'diżabilita' u l-familji tagħhom li jgħixu f'sitwazzjonijiet ta' faqar, għall-assistenza mill-Istat għal spejjeż relatati mad-diżabilita' inkluż taħriġ, *counselling*, assistenza finanzarja u servizzi ta' serħan;

(d) Li jassiguraw aċċess minn persuni b'diżabilita' għal programmi pubbliċi ta'djar;

(e) Li jassiguraw aċċess ugwali minn persuni b'diżabilita' għall-benefiċċji u l-programmi ta' l-irtirar.

Artiklu 29
Il-parteċipazzjoni fil-ħajja pubblika u politika

L-Istati Msieħba għandhom jiggarantixxu li persuni b'diżabilita' jkollhom drittijiet politiċi u l-opportunita' li jgawduhom fuq bażi ugwali ma' l-oħrajn, u għandhom:

(a) Jassiguraw li persuni b'diżabilita' jistgħu jipparteċipaw b'mod effettiv u sħiħ fil-ħajja pubblika u politika fuq bażi ugwali ma' l-oħrajn, direttament jew permezz tar-rappreżentanti magħżula b'mod ħieles, inkluż id-dritt u l-opportunita' biex persuni b'diżabilita' jivvutaw u jiġu eletti, billi inter alia:

- (i) jassiguraw li l-proċeduri, il-faċilitajiet u l-materjal tal-votazzjoni jkunu xierqa, aċċessibbli u faċli biex tifhimhom u tużahom;
- (ii) jipproteġu d-dritt li persuni b'diżabilita' jivvutaw permezz ta' vot sigriet f'elezzjonijiet u referenda pubbliċi mingħajr intimidazzjoni, u li jkunu jistgħu jikkontestaw elezzjonijiet, effettivament ikollhom karigi u jeżerċitaw uffiċji pubbliċi f'kull livell tal-gvern, jiffaċilitaw l-użu ta' teknoloġiji assistivi u ġodda fejn xieraq;
- (iii) Jiggarantixxu l-espressjoni ħielsa tar-rieda ta' persuni b'diżabilita' bħala eletturi u għal dan il-għan, fejn meħtieġ, fuq talba tagħhom, iħallu li jkun hemm assistenza waqt il-votazzjoni ta' persuna ta' l-għażla tagħhom;

b. Jippromovu attivament ambjent li fih il-persuni b'diżabilita' jistgħu jipparteċipaw b'mod effettiv u sħiħ f'attivita' pubblika, mingħajr diskriminazzjoni fuq bażi ugwali

ma' l-oħrajn, u jinkoraġġixxu l-parteċipazzjoni tagħhom f'attivitajiet pubbliċi, inkluż:

(i) parteċipazzjoni f'organizzazzjonijiet u assoċjazzjonijiet mhux governattivi li għandhom x'jaqsmu mal-ħajja pubblika u politika tal-pajjiż, u f'attivitajiet u l-amministrazzjoni ta' partiti politiċi;

(ii) jiffurmaw u jingħaqdu ma' organizzazzjonijiet ta' persuni b'diżabilita' biex jirrappreżentaw persuni b'diżabilita' fil-livelli internazzjonali, nazzjonali, reġjonali u lokali.

Artiklu 30
Il-parteċipazzjoni fil-ħajja kulturali, ir-rikreazzjoni, id-divertiment u l-isport

1. L-Istati Msieħba jagħrfu d-dritt ta' persuni b'diżabilita' li jieħdu sehem fuq bażi ugwali ma' l-oħrajn fil-ħajja kulturali, u għandhom jieħdu miżuri xierqa biex jassiguraw li persuni b'diżabilita':

(a) Igawdu l-aċċess għal materjal kulturali f'formati aċċessibbli;

(b) Igawdu programmi televiżivi, films, teatru u attivitajiet kulturali, f'formati aċċessibbli;

(c) Igawdu aċċess għal postijiet fejn isiru attivitajiet jew servizzi kulturali, bħal ma huma teatri, mużewijiet, ċinema, libreriji u servizzi turistiċi, u sa fejn hu possibbli, igawdu aċċess għal monumenti u siti ta' importanza kulturali u nazzjonali.

2. L-Istati Msieħba għandhom jieħdu miżuri xierqa li jgħinu persuni b'diżabilita' biex ikollhom l-opportunita' li jiżviluppaw u jutilizzaw il-kreattivita', il-potenzjal artistiku u intellettwali tagħhom, mhux biss għall-benefiċċju tagħhom infushom, imma wkoll biex is-soċjeta' tkun aktar rikka.

3. L-Istati Msieħba għandhom jieħdu l-miżuri xierqa kollha, skond il-liġi internazzjonali, biex jassiguraw li l-liġijiet li jipproteġu d-drittijiet dwar il-propjeta' intellettwali ma jikkostitwixxux ostakli mhux raġonevoli u diskriminatorji biex persuni b'diżabilita' jaċċessaw materjal kulturali.

4. Persuni b'diżabilita' għandhom ikunu intitolati, fuq bażi ma' l-oħrajn, għall-għarfien u s-sapport ta' l-identita' lingwistika u kulturali speċifika, inkluż il-lingwi tas-sinjali u l-kultura tat-torox.

5. Bil-għan li tgħin persuni b'diżabilita' jipparteċipaw, fuq bażi ugwali ma' l-oħrajn, f'attivitajiet ta' divertiment u sportivi, l-Istati Msieħba għandhom jieħdu miżuri xierqa:

(a) Biex jinkoraġġixxu u jippromovu l-akbar parteċipazzjoni possibbli ta' persuni b'diżabilita' f'attivitajiet sportivi *mainstreamed f'*kull livell;

(b) Biex jassiguraw li l-persuni b'diżabilita' jkollhom l-opportunita' jorganizzaw, jiżviluppaw u jipparteċipaw f'attivitajiet sportivi u ta' divertiment speċifiċi u, għal dan il-għan, jinkoraġġixxu l-provediment, fuq bażi ugwali ma' l-oħrajn, l-istruzzjoni, it-taħriġ u r-riżorsi xierqa;

(c) Biex jassiguraw li persuni b'diżabilita' jkollhom aċċess għal postijiet fejn isiru attivitajiet sportivi, ta' divertiment u turistiċi;

(d) Biex jassiguraw li t-tfal f'diżabilita' jkollhom aċċess ugwali ma' tfal oħra biex jipparteċipaw fil-logħob u attivitajiet rikreattivi u ta' divertiment u ta' l-isport, inkluż attivitajiet li jsiru fl-iskejjel.

(e) Biex jassiguraw li persuni b'diżabilita' jkollhom aċċess għal servizzi minn dawk involuti fl-organizzazzjoni ta' attivitajiet rikreattivi, turistiċi, ta' divertiment u sportivi.

Artiklu 31
L-istatistika u l-ġbir ta' l-informazzjoni

1. L-Istati Msieħba għandhom jiġbru informazzjoni xierqa, inkluż statistika u dejta ta' riċerka, biex tgħinhom jifformulaw u jimplimentaw *policies* biex idaħħlu fis-seħħ din il-Konvenzjoni. Il-proċess tal-ġbir u ż-żamma ta' l-informazzjoni għandu:

(a) Jikkonforma ma' salvagwardji stabbiliti legalment, inkluż il-leġiżlazzjoni dwar il-protezzjoni tad-dejta, biex jassiguraw il-kunfidenzjalita' u r-rispett għall-privatezza ta' persuni b'diżabilita';

(b) Jikkonforma ma' normi internazzjonali aċċettabbli biex jipproteġu d-drittijiet umani, il-libertajiet fundamentali u l-prinċipji etiċi dwar il-ġbir u l-użu ta' l-istatistika.

2. L-informazzjoni miġbura skond dan l-artiklu għandha tkun imqassma kif xieraq, u tintuża biex tgħin fl-assessjar ta' l-implimentazzjoni ta' l-obbligazzjonijiet ta' l-Istati Msieħba skond din il-Konvenzjoni u biex jiġu identifikati u indirizzati l-ostakli li persuni b'diżabilita' jiffaċċjaw biex jeżerċitaw id-drittijiet tagħhom.

3. L-Istati Msieħba għandhom jassumu r-responsabilita' għat-tqassim ta' din l-istatistika u jassiguraw l-aċċessibilita' tagħha minn persuni b'diżabilita' u oħrajn.

Artiklu 32
Il-koperazzjoni internazzjonali

1. L-Istati Msieħba jagħrfu l-importanza tal-koperazzjoni internazzjonali u l-promozzjoni tagħha, biex tissapportja l-isforzi nazzjonali ħalli jitwettqu l-għanijiet u l-objbjettivi ta' din il-Konvenzjoni, u li jieħdu miżuri xierqa u effettivi f'dan ir-rigward, bejn u fost l-Istati u, kif inhu xieraq, bi sħab ma' organizzazzjonijiet relevanti reġjonali u internazzjonali u s-soċjeta' ċivili, b'mod partikulari organizzazzjonijiet ta' persuni b'diżabilita'. Dawn il-miżuri jistgħu, inter alia:

(a) Jassiguraw li l-koperazzjoni internazzjonali, inkluż programmi ta' żvilupp internazzjonali, ikunu inklużivi u aċċessibbli għal persuni b'diżabilita';

(b) Jiffaċilitaw u jissapportjaw il-kapaċita' li jiżviluppaw lilhom infushom, inkluż permezz ta' skambju u qsim ta' informazzjoni, esperjenzi, programmi ta' taħriġ u l-aħjar prattiki.

(c) Jiffaċilitaw il-koperazzjoni fir-riċerka u l-aċċess għal tagħrif xjentifiku u tekniku;

(d) Jipprovdu, skond kif inhu xieraq, assistenza teknika u ekonomika, inkluż billi jiffaċilitaw l-aċċess u l-qsim ta' teknoloġiji assistivi u aċċessibbli u permezz ta' trasferiment ta' teknoloġiji.

2. Il-provedimenti ta' dan l-artiklu huma bla preġudizzju għall-obbligazzjonijiet li kull Stat għandu biex jilħaq l-obbligazzjonijiet tiegħu skond din il-Konvenzjoni.

Artiklu 33

L-implimentazzjoni u l-moniteraġġ nazzjonali

1. L-Istati Msieħba, skond is-sistemi organizzattivi tagħhom, għandhom jaħtru ċentru wieħed jew aktar fi ħdan il-gvern għal affarijiet relatati ma' l-implimentazzjoni ta' din il-Konvenzjoni, u għandhom jagħtu konsiderazzjoni xierqa lit-twaqqif u l-ħatra ta' mekkaniżmu kordinattiv biex jiffaċilita azzjoni relatata mas-setturi differenti u livelli differenti.

2. L-Istati Msieħba għandhom, skond is-sistemi legali u amministrattivi tagħhom, iżommu, isaħħu, jaħtru u jwaqqfu fi ħdan l-Istat Imsieħeb, qafas, inkluż mekkaniżmu indipendenti wieħed jew aktar, skond kif inhu xieraq, biex jippromovu, jipproteġu u jimmoniterjaw l-implimentazzjoni ta' din il-Konvenzjoni. Meta jaħtru jew iwaqqfu dan il-mekkaniżmu, l-Istati Msieħba għandhom jieħdu konsiderazzjoni tal-prinċipji relatati ma' l-istatus u l-funzjonijiet ta' l-istituzzjonijiet nazzjonali għall-protezzjoni u l-promozzjoni tad-drittijiet umani.

3. Is-soċjeta' ċivili, b'mod partikulari l-persuni b'diżabilita' u l-organizzazzjonijiet rappreżentattivi tagħhom, għandhom ikunu involuti u jipparteċipaw b'mod sħiħ fil-proċess ta' moniteraġġ.

Artiklu 34
Il-Kumitat dwar id-Drittijiet tal-Persuni b'Diżabilita'

1. Għandu jitwaqqaf Kumitat dwar id-Drittijiet tal-Persuni b'Diżabilita' (hawnhekk riferut bħala "il-Kumitat") li għandu jwettaq il-funzjonijiet hawnhekk imsemmija.

2. Il-Kumitat għandu jkun magħmul, fiż-żmien meta din il-Konvenzjoni tidħol fis-seħħ, minn tnax-il espert. Wara li jkun hemm 60 ratifika jew dħul addizzjonali tal-Konvenzjoni, in-numru tal-membri tal-Kumitat għandu jiżdied b'sitt membri, biex jilħaq il-massimu ta' tmintax-il membru.

3. Il-membri tal-Kumitat għandhom iservu fuq il-kapaċita' personali tagħhom u għandhom ikunu ta' reputazzjoni morali għolja u ta' kompetenza u esperjenza rikonoxxuta fil-qasam kopert minn din il-Konvenzjoni. Meta jinnominaw il-kandidati tagħhom, l-Istati Msieħba jkunu mistiedna jagħtu konsiderazzjoni lill-provediment li hemm f'artiklu 4.3 ta' din il-Konvenzjoni.

4. Il-membri tal-Kumitat ikunu eletti mill-Istati Msieħba; tingħata konsiderazzjoni għal distribuzzjoni ġeografika ekwa, rappreżentanza ta' forom differenti ta' ċivilizzazzjoni u għas-sistemi prinċipali legali, rappreżentazzjoni bilanċata bejn is-sessi, u parteċipazzjoni minn esperti b'diżabilita'.

5. Il-membri tal-Kumitat għandhom ikunu eletti b'vot sigriet minn lista ta' pesuni nominati mill-Istati Msieħba minn fost il-persuni nazzjonali tagħhom waqt laqgħat tal-Konferenza ta' l-Istati Msieħba. F'dawn il-laqgħat, li għalihom żewġ terzi ta' l-Istati Msieħba għandhom jikkostitwixxu kworum, il-persuni eletti għall-Kumitat għandhom ikunu dawk li jġibu l-akbar numru ta' voti u maġġoranza assoluta tal-voti tar-rappreżentanti ta' l-Istati Msieħba preżenti u li vvutaw.

6. L-elezzjoni inizjali għandha tinżamm mhux aktar tard minn sitt xhur wara d-data tad-dħul fis-seħħ ta' din il-Konvenzjoni. Ta' l-anqas erba' xhur qabel id-data ta' kull elezzjoni, is-Segretarju Ġenerali tal-Ġnus Magħquda għandu jindirizza ittra lill-Istati Msieħba biex jistidinhom jissottomettu nominazzjoniet fi żmien xahrejn. Is-Segretarju Ġenerali għandu sussegwentement jipprepara lista f'ordni alfabetika tal-persuni hekk nominati, li tindika l-Istati Msieħba li nnominawhom, u għandu jissottometti din il-lista lill-Istati Msieħba ta' din il-Konvenzjoni.

7. Il-Membri tal-Kumitat għandhom ikunu eletti għal terminu ta' erba' snin. Huma għandhom ikunu eliġibbli biex jerġgħu jikkontestaw darba oħra. Madanakollu, it-terminu ta' sitt membri eletti fl-ewwel elezzjoni għandu jiskadi wara sentejn; immedjatament wara l-ewwel elezzjoni, l-ismijiet ta' dawn is-sitt membri għandhom jintgħażlu bil-polza miċ-ċermen tal-laqgħa, li hemm riferenza għalih f'paragrafu 5 ta' dan l-artiklu.

8. L-elezzjoni tas-sitt membri addizzjonali tal-Kumitat għandha tinżamm fl-okkażjoni ta' elezzjonijiet regolari, skond il-provedimenti relevanti ta' dan l-artiklu.

9. Jekk membru tal-Kumitat imut jew jirriżenja jew jiddikjara għal xi raġuni oħra li hu jew hi ma tistax tkompli taqdi d-dmirijiet tiegħu jew tagħha, l-Istat Imsieħeb li jkun innomina l-membru għandu jaħtar espert ieħor li jippossedi l-kwalifiki u li jilħaq r-rekwiżiti kif imniżżla fil-provedimenti relevanti ta' dan l-artiklu, biex iservi għall-bqija tat-terminu.

10. Il-Kumitat għandu jistabilixxi r-regoli tal-proċedura tiegħu stess.

11. Is-Segretarju Ġenerali tal-Ġnus Magħquda għandu jipprovdi l-istaff u l-faċilitajiet neċessarji biex il-Kumitat ikun jista' jaqdi b'mod effettiv il-funzjonijiet tiegħu skond din il-Konvenzjoni u għandu jlaqqa' l-laqgħa inizjali tiegħu.

12. Bl-approvazzjoni ta' l-Assemblea Ġenerali, il-membri tal-Kumitat imwaqqaf skond din il-Konvenzjoni għandhom jirċievu remunerazzjoni mir-riżorsi tal-Ġnus Magħquda skond it-termini u l-kundizzjonijiet li l-Assemblea tista' tiddeċiedi, waqt li tieħu konsiderazzjoni ta' l-importanza tar-responsabilitajiet tal-Kumitat..

13. Il-Membri tal-Kumitat għandhom ikunu intitolati għal faċilitajiet, privileġġi u immunitajiet ta' esperti fuq missjoni għall-Ġnus Magħquda, kif imniżżla fit-taqsimiet relevanti tal-Konvenzjoni dwar il-Privileġġi u l-Immunitajiet tal-Ġnus Magħquda.

Artiklu 35
Ir-rapporti mill-Istati Msieħba

1. Kull Stat Imsieħeb għandu jissottometti lill-Kumitat, permezz tas-Segretarju Ġenerali tal-Ġnus Magħquda, rapport komprensiv dwar il-miżuri meħuda biex jimplimentaw l-obbligazzjonijiet skond din il-Konvenzjoni u dwar il-progress li jkun sar f'dan ir-rigward, fi żmien sentejn mid-dħul fis-seħħ ta' din il-Konvenzjoni għall-Istat Imsieħeb konċernat..

2. Wara dan, l-Istati Msieħba għandhom jissottomettu rapporti sussegwenti ta' l-anqas kull erba' snin u aktar kull meta il-Kumitat hekk jitlob.

3. Il-Kumitat għandu jiddeċiedi kull linji gwida applikabbli għall-kontenut tar-rapporti.

4. Stat Imsieħeb li jkun issottometta rapport inizjali komprensiv lill-Kumitat m'għandux bżonn, fir-rapport ta' wara, jirrepeti informazzjoni li jkun ipprovda qabel. Meta jkunu qed jippreparaw rapporti lill-Kumitat, l-Istati Msieħba huma mistiedna jikkunsidraw li jagħmlu dan b'proċess miftuħ u trasparenti u li jagħtu konsiderazzjoni xierqa lill-provediment li hemm f'artiklu 4.3 ta' din il-Konvenzjoni.

5. Ir-Rapporti jistgħu jindikaw fatturi u diffikultajiet li jaffettwaw il-grad tal-qadi ta' l-obbligazzjonijiet skond din il-Konvenzjoni.

Artiklu 36
Il-konsiderazzjoni tar-rapporti

1. Kull rapport għandu jkun ikkunsidrat mill-Kumitat, li għandu jagħmel dawk is-suġġerimenti u rakkomandazzjonijiet ġenerali fuq ir-rapport kif iħoss xieraq u għandu jibgħathom lill-Istat Imsieħeb ikkonċernat. L-Istat Imsieħeb jista' jirrispondi b'kull informazzjoni li jagħżel, lill-Kumitat. Il-Kumitat jista' jitlob għal aktar informazzjoni mill-Istat Imsieħeb relevanti għall-implimentazzjoni ta' din il-Konvenzjoni.

2. Jekk Stat Imsieħeb jittardja sew biex jissottometti rapport, il-Kumitat jista' jinnotifika lill-Istat Imsieħeb konċernat dwar il-bżonn li jeżamina l-implimentazzjoni ta' din il-Konvenzjoni f'dak l-Istat Imsieħeb, fuq il-bażi ta' l-informazzjoni li l-Kumitat ikollu, jekk ir-rapport relevanti ma jkunx sottomess fi żmien tliet xhur wara n-notifika. Il-Kumitat għandu jistieden l-Istat Imsieħeb

konċernat biex jipparteċipa f'dan l-eżami. Jekk l-Istat Imsieħeb iwieġeb billi jissottometti r-rapport relevanti, il-provedimenti ta' paragrafu 1 ta' dan l-artiklu għandhom japplikaw.

3. Ir-rapporti kollha ta' l-Istati Msieħba għandhom ikunu disponibbli mingħand is-Segretarju Ġenerali tal-Ġnus Magħquda.

4. L-Istati Msieħba għandhom jagħmlu r-rapport tagħhom disponibbli b'mod wiesa' lill-pubbliku fil-pajjiżi tagħhom stess u jiffaċilitaw l-aċċess għas-suġġerimenti u r-rakkomandazzjonijiet ġenerali relatati ma' dawn ir-rapporti.

5. Il-Kumitat għandu jgħaddi, kif jidhirlu xieraq, lill-aġenziji speċjalizzati, fondi u programmi tal-Ġnus Magħquda, u entitajiet oħra kompetenti, rapporti minn Stati Msieħba biex jiġu indirizzati talbiet jew indikazzjoniet għal bżonn ta' assistenza jew parir tekniku li jkun hemm fihom, flimkien ma' l-osservazzjonijiet u r-rakkomandazzjonijiet tal-Kumitat, jekk ikun hemm, dwar dawn it-talbiet jew indikazzjonijiet.

Artiklu 37
Il-koperazzjoni bejn l-Istati Msieħba u l-Kumitat

1. Kull Stat Imsieħeb għandu jikkopera mal-Kumitat u jassisti l-membri tiegħu biex iwettqu l-mandat tagħhom.

2. Fir-relazzjoni ma' l-Istati Msieħba, il-Kumitat għandu jagħti konsiderazzjoni xierqa lill-modi u l-mezzi biex isseddaq il-kapaċitajiet nazzjonali għall-implimentazzjoni ta' din il-Konvenzjoni, inkluż permezz ta' koperazzjoni internazzjonali.

Artiklu 38

Ir-relazzjoni tal-Kumitat ma' entitajiet oħra

Biex isseddaq l-implimentazzjoni effettiva ta' din il-Konvenzjoni u tinkoraġġixxi l-koperazzjoni internazzjoni fil-qasam kopert minn din il-Konvenzjoni:

a) L-aġenziji speċjalizzati u organi oħra tal-Ġnus Magħquda għandu jkollhom id-dritt li jkunu rappreżentati fil-kunsiderazzjoni ta' l-implimentazzjoni ta' dawk il-provedimenti ta' din il-Konvenzjoni li jaqgħu fi ħdan il-mandat tagħhom. Il-Kumitat jista' jistieden l-aġenziji speċjalizzati u entitajiet oħra kompetenti kif jidhirlu xieraq biex jipprovdu parir espert fl-implimentazzjoni tal-Konvenzjoni fl-oqsma li jaqgħu fi ħdan il-mandati rispettivi tagħhom. Il-Kumitat jista' jistieden l-aġenziji speċjalizzati u organi oħra tal-Ġnus Magħquda biex jissottomettu rapporti fuq l-implimentazzjoni tal-Konvenzjoni f'oqsma li jaqgħu fi ħdan l-attivitajiet tagħhom;

b) Il-Kumitat, meta jkun qed iħaddem il-mandat tiegħu, għandu jikkonsulta, kif inhu xieraq, ma' entitajiet oħra relevanti mwaqqfa minn trattati internazzjonali dwar id-drittijiet umani, bil-għan li jassigura l-konsistenza tal-linji gwida ta' rappurtaġġ, suġġerimenti u rakkomandazzjonijiet ġenerali tagħhom u biex ma jkunx hemm dupplikazzjoni u xogħol żejjed fit-twettieq tal-ħidma tagħhom.

Artiklu 39
Ir-rapport tal-Kumitat

Il-Kumitat għandu jirrapporta kull sentenjn lill-Assemblea Ġenerali u lill-Kunsill Ekonomiku u Soċjali bl-attivitajiet tiegħu, u jista' jagħmel suġġerimenti u rakkomandazzjonijiet ġenerali bbażati fuq l-eżaminazzjoni tar-rapporti u informazzjoni li jkun irċieva mill-Istati Msieħba. Dawn is-suġġerimenti u r-rakkomandazzjonijiet ġenerali għandhom ikunu inklużi fir-rapport tal-Kumitat flimkien ma' kummenti, jekk ikun hemm, mill-Istati Msieħba.

Artiklu 40
Il-konferenza ta' l-Istati Msieħba

1. L-Istati Msieħba għandhom jiltaqgħu regolarment f'Konferenza ta' l-Istati Msieħba biex jikkunsidraw kull ħaġa li tirrigwarda l-implimentazzjoni ta' din il-Konvenzjoni.

2. Mhux aktar tard minn sitt xhur mid-dħul fis-seħħ ta' din il-Konvenzjoni, il-Konferenza ta' l-Istati Msieħba għandha titlaqqa' mis-Segretarju Ġenerali tal-Ġnus Magħquda. Il-laqgħat ta' wara għandhom jitlaqqgħu mis-Segretarju Ġenerali tal-Ġnus Magħquda ta' kull sentejn jew fuq deċiżjoni tal-Konferenza ta' l-Istati Msieħba.

Artiklu 41
Id-depożitarju

Is-Segretarju Ġenerali tal-Ġnus Magħquda għandu jkun id-depożitarju ta' din il-Konvenzjoni.

Artiklu 42
Il-firma

Din il-Konvenzjoni tkun miftuħa għall-firma mill-Istati kollha u mill-organizzazzjonijiet reġjonali integrati fil-kwartieri tal-Ġnus Magħquda mit-30 ta' Marzu 2007.

Artiklu 43
Il-kunsens biex tkun marbut

Din il-Konvenzjoni għandha tkun suġġetta għar-ratifikazzjoni minn Stati firmatarji u għal konfermazzjoni formali minn organizzazzjoni reġjonali integrati firmatarji. Għandha tkun miftuħa għad-dħul minn kull Stat jew organizzazzjoni reġjonali integrat li ma jkunx iffirma l-Konvenzjoni.

Artiklu 44
L-Organizzazzjonijiet Reġjonali Integrati

"Organizzazzjoni reġjonali integrata" għandha tfisser organizzazzjoni kostitwita minn Stati sovrani għal reġjun partikulari, li għalih l-istati membri tiegħu ttrasferew il-kompetenza relatata m'oqsma ggvernati minn din il-Konvenzjoni. Dawn l-

organizzazzjonijiet għandhom jiddikjaraw, fl-isturmenti ta' konfermazzjoni jew dħul formali, il-grad tal-kompetenza tagħhom fl-oqsma ggvernati minn din il-Konvenzjoni. Aktar tard, huma jridu jinfurmaw lid-depożitarju b'kull modifika sinifikanti għal grad tal-kompetenza tagħhom.

2. Referenzi għal "Stati Msieħba" f'din il-Konvenzjoni għandhom japplikaw lil dawn l-organizzazzjonijiet fil-limiti tal-komptenza tagħhom.

3. Għall-għanijiet ta' artiklu 45, paragrafu 1 u artiklu 47, paragrafi 2 u 3, kull strument iddepożitat minn organizzazzjoni reġjonali integrata m'għandux jingħadd.

4. Organizzazzjonijiet reġjonali integrati, f'affarijiet li huma fi ħdan il-kompetenzi tagħhom, jistgħu jeżerċitaw id-dritt tagħhom li jivvutaw fil-Konferenza ta' l-Istati Msieħba, b'numru ta' voti ugwali għan-numru ta' l-Istati membri tagħhom li huma Msieħba għal din il-Konvenzjoni. Organizzazzjoni bħal din ma għandhiex teżerċita d-dritt li tivvota jekk xi membru Stat minn tagħha jeżerċita d-dritt tiegħu u viċi versa.

Artiklu 45
Id-dħul fis-seħħ

1. Din il-Konvenzjoni għandha tidħol fis-seħħ fit-tlettax-il ġurnata wara d-depożitu ta' l-għoxrin strument ta' ratifika jew dħul.

2. Għal kull Stat jew organizzazzjoni reġjonali integrata li jirrattifkaw, jikkonfermaw formalment jew jidħlu fil-Konvenzjoni wara d-depożitu ta' għoxrin strument bħal dan, il-Konvenzjoni għandha tidħol fis-seħħ fit-tlettax-il ġurnata wara d-depożitu ta' l-isturmenti tiegħu stess.

Artiklu 46
Ir-riservi

1. Riservi inkompattibbli ma' l-obbjettiv u l-għanijiet ta' din il-Konvenzjoni m'għandhomx jiġu permessi.

2. Ir-riservi jistgħu jiġu rtirati kull ħin.

Artiklu 47
L-emendi

1. L-Istati Msieħba jistgħu jipproponu emenda għal din il-Konvenzjoni u jissottomettuha lis-Segretarju Ġenerali tal-Ġnus Magħquda. Is-Segretarju Ġenerali għandu jikkomunika xi emendi proposti lill-Istati Msieħba, b'talba biex ikun notifikat jekk huma jaqblux li tissejjaħ konferenza ta' l-Istati Msieħba bil-għan li tikkunsidra u tiddeċiedi dwar il-proposti. F'każ li, fi żmien erba' xhur mid-data ta' komunikazzjoni bħal din, ta' l-anqas terz ta' l-Istati Msieħba jkunu favur

konferenza bħal din, is-Segretarju Ġenerali għandu jlaqqa' l-konferenza taħt l-awspiċi tal-Ġnus Magħquda. L-emendi li jkunu adottati b'maġġoranza ta' żewġ terzi ta' l-Istati Msieħba preżenti u li vvutaw għandhom jiġu sottomessi mis-Segretarju Ġenerali lill-Assemblea Ġenerali għall-approvazzjoni u wara dan lill-Istati Imsieħba kollha għall-aċċettazzjoni.

2. Emenda adottata u approvata skond pragrafu 1 ta' dan l-artiklu għandha tidħol fis-seħħ fit-tlettax-il ġurnata wara li n-numru ta' strumenti t'aċċettazzjoni ddepożitati jilħaq żewġ terzi tan-numru ta' l-Istati Msieħba fid-data ta' l-addotazzjoni ta' l-emenda. Wara dan, l-emenda għandha tidħol fis-seħħ għal kull Stat Imsieħeb fit-tlettax-il ġurnata wara d-depożitu ta' l-istrument ta' adottazzjoni tagħha stess. L-emenda għandha torbot biss lil dawk l-Istati Msieħba li jkunu aċċettawha.

3. Jekk il-Konferenza ta' l-Istati Msieħba tiddeċiedi hekk b'konsensus,, l-emendi adottati u approvati skond paragrafu 1 ta' dan l-artiklu li jittratta esklużivament artikli 34,38, 39 u 40 għandhom jidħlu fis-seħħ għall-Istati Msieħba kollha fit-tlettax-il ġurnata wara li n-numru ta' strumenti ta' aċċettazzjoni ddepożitati jilħaq iż-żewġ terzi tan-numru ta' l-Istati Msieħba fid-data ta' l-adottazzjoni ta' l-emenda.

Artiklu 48

Id-denunzja

L-Istati Msieħba jistgħu jiddenunzjaw din il-Konvenzjoni permezz ta' notifika bil-miktub lis-Segretarju Ġenerali tal-Ġnus Magħquda. Id-denunzja għandha ssir effettiva sena wara d-data minn meta s-Segretarju Ġenerali jkun irċieva n-notifika.

Artiklu 49

Il-formati aċċessibbli

It-test ta' din il-Konvenzjoni ikun jista' jinkiseb f'formati aċċessibbli.

Artiklu 50
It-testi awtentiċi

It-testi ta' din il-Konvenzjoni bl-Għarbi, biċ-Ċiniż, bl-Ingliż, bil-Franċiż, bir-Russu u bl-Ispanjol għandhom jitqiesu bħala awtentiċi indaqs.

Protokol Mhux Obbligatorju għall-Konvenzjoni dwar id-Drittijiet tal-Persuni b'Diżabilita'

L-Istati Msieħba għal dan il-Protokol jaqblu fuq dan li ġej:

Artiklu 1

1. Stat Imsieħeb għal dan il-Protokol (Stat Imsieħeb) jagħraf il-kompetenza tal-Kumitat dwar it-Drittijiet tal-Persuni b'Diżabilita' (il-Kumitat) li jirċievi u jikkunsidra komunikazzjonijiet minn u għan-nom ta' individwi jew gruppi ta' individwi skond il-ġuriżdizzjoni tiegħu, li jsostnu li huma vittmi ta' vjolazzjoni minn Stat Imsieħeb tal-providementi ta' din il-Konvenzjoni.

2. Il-Kumitat ma jista' jirċievi l-ebda komunikazzjoni jekk din tkun tikkonċerna Stat Imsieħeb tal-Konvenzjoni li ma jkunx imsieħeb f'dan il-protokol.

Artiklu 2

Il-Kumitat għandu jikkunsidra komunikazzjoni li ma tkunx ammissibbli meta:

(a) Il-komunikazzjoni tkun anonima;

(b) Il-komunikazzjoni tikkostitwixxi abbuż tad-dritt għas-sottomissjoni ta' dawn il-komunikazzjonijiet jew hi inkompatibbli mal-provedimenti tal-Konvenzjoni;

(c) L-istess tema tkun diġa' ġiet eżaminata mill-Kumitat jew tkun qed tiġi eżaminata taħt xi proċedura oħra ta' investigazzjoni jew ftehim internazzjonali;

(d) Kull rimedju disponibbli lokalment ikun ġie eżawrit.. Din m'għandhiex tkun ir-regola meta l-applikazzjoni għar-rimedji tkun imtawla b'mod mhux raġonevoli jew mhux probabbli li twassal għal konklużjoni effettiva;

(e) Tkun mhux fondata b'mod ċar jew mhux sostanzjata b'mod suffiċjenti; jew meta

(f) Il-fatti li jkunu s-suġġett tal-komunikazzjoni ikunu ġraw qabel ikun daħal fis-seħħ dan il-Protokol għall-Istat Imsieħeb konċernat sakemm dawn il-fatti ma jkunux komplew wara dik id-data.

Artiklu 3

Suġġett għall-provedimenti ta' artiklu 2 ta' dan il-protokol, il-Kumitat għandu b'mod kunfidenzjali jġib għall-attenzjoni ta' l-Istat Imsieħeb kull komunikazzjoni sottomessa lilu. Fi żmien sitt xhur, l-Istat li jkun irċieva xi komunikazzjoni għandu jissottometti lill-Kumitat spjegazzjonijiet jew stqarrijiet bil-miktub biex jiċċara dik it-tema u r-rimedji, jekk ikun il-każ, li jistgħu jkunu ttieħdu minn dak l-Istat.

Artiklu 4

1. Kull ħin wara li jkun irċieva xi komunikazzjoni u qabel ma jkun iddetermina fuq il-merti, il-Kumitat jista' jittrażmetti għal konsiderazzjoni urġenti lill-Istat Imsieħeb konċernat talba biex l-Istat Imsieħeb jieħu miżuri temporanji li jistgħu jkunu meħtieġa biex jiġu evitati danni irreparabbli lill-vittma jew vittimi ta' l-allegata vjolazzjoni.

2. Meta l-Kumitat jeżerċita d-diskrezzjoni tiegħu skond paragrafu 1 ta' dan l-artiklu, dan ma jimplikax id-determinazzjoni dwar l-ammissibilita' jew fuq il-merti tal-komunikazzjoni.

Artiklu 5

Il-Kumitat għandu jżomm laqgħat fil-magħluq meta jeżamina komunikazzjonijiet skond dan il-Protokol. Wara li jkun eżamina komunikazzjoni, il-Kumitat għandu jagħmel suġġerimenti u rakkomandazzjonijiet, jekk ikun il-każ, lill-Istat Imsieħeb konċernat u lil min ikun għamel il-petizzjoni.

Artiklu 6

1. Jekk il-Kumitat jirċievi informazzjoni ta' min jorbot fuqha li tindika vjolazzjonijiet gravi jew sistematiċi minn Stat Imsieħeb dwar id-drittijiet misjuba fil-Konvenzjoni, il-Kumitat għandu jistieden lil dak l-Istat biex jikkopera fl-eżaminazzjoni ta' l-informazzjoni u għal dan il-għan jissottometti osservazzjonijiet dwar l-informazzjoni konċernata.

2. Waqt li tieħu konsiderazzjoni ta' kull osservazzjoni li tista' tiġi sottomessa lill-Istat Imsieħeb koncernat kif ukoll kull informazzjoni oħra ta' min jorbot fuqha dwarha, il-Kumitat jista' jinkariga membru jew aktar biex jagħmel inkjesta u jirrapporta b'mod urġenti lill-Kumitat. Meta meħtieġ u bil-kunsens ta' l-Istat Imsieħeb, l-inkjesta tista' tinkludi żjara fit-territorrju tiegħu.

3. Wara li jeżamina r-riżultati ta' inkjesta bħal din, il-Kumitat għandu jittrażmetti dak li jkun sab lill-Istat Imsieħeb ikkonċernat flimkien ma' kummenti jew rakkomandazzjonijiet.

4. L-Istat Imsieħeb konċernat għandu, fi żmien sitt xhur minn meta jirċievi r-riżultati, il-kummenti u r-rakkomandazzjonijiet trażmessi mill-Kumitat, jissottometti l-osservazzjonijiet tiegħu lill-Kumitat.

5. Dawn l-inkjesti għandhom isiru b'mod kunfidenzjali u għandha tintalab il-koperazzjoni ta' l-Istat Imsieħeb f'kull stadju tal-proċeduri.

Artiklu 7

1. Il-Kumitat jista' jistieden l-Istat Imsieħeb konċernat biex jinkludi fir-rapport tiegħu, skond artiklu 35 tal-Konvenzjoni, dettalji ta' xi miżuri li jkunu ttieħdu bi tweġiba għall-inkjesta li tkun saret skond artiklu 6 ta' dan il-protokol.

2. Il-Kumitat, jekk meħtieġ, wara li jkun intemm il-perjodu ta' sitt xhur li hemm imsemmi f'artiklu 6.4, jistieden l-Istat Imsieħeb konċernat biex jinfurmah bil-miżuri li jkunu ttieħdu bi tweġiba għal din l-inkjesta.

Artiklu 8

Kull Stat Imsieħeb jista', meta jkun se jiġi ffirmat jew ratifikat dan il-Protokol jew id-dħul għalih, jiddikjara li ma jagħrafx il-kompetenza tal-Kumitat kif provdut f'artikli 6 u 7.

Artiklu 9

Is-Segretarju Ġenerali tal-Ġnus Magħquda għandu jkun id-depożitarju ta' dan il-Protokol.

Artiklu 10

Dan il-Protokol għandu jinfetaħ għall-firma minn Stati firmatarji u organizzazzjonijiet reġjonali integrati tal-Konvenzjoni fil-kwartieri tal-Ġnus Magħquda fi New York, mit-30 ta' Marzu, 2007.

Artiklu 11

Dan il-Protokol għandu jkun suġġett għar-ratifika minn Stati firmatarji ta' dan il-Protokol li jkunu rratifikaw jew daħlu fil-Konvenzjoni. Dan għandu jkun suġġett għal konferma formali minn organizzazzjonijiet reġjonali firmatarji għal dan il-Protokol li jkunu formalmet ikkonfermaw jew daħlu f'din il-Konvenzjoni. Dan għandu jkun miftuħ għad-dħul minn kull Stat jew organizzazzjoni reġjonali integrata li jkunu rratifikaw, ikkonfermaw formalment jew daħlu f'din il-Konvenzjoni u ma jkunux iffirmaw il-Protokol.

Artiklu 12

1. "Organizzazzjoni Reġjonali Integrata" għandha tfisser xi organizzazzjoni mwaqqfa minn Stati sovrani ta' xi reġjun, li lilha l-Istati membri jkunu trasferew il-kompetenza dwar affarijiet iggvernati mill-Konvenzjoni u minn dan il-Protokol. Dawn l-organizzazzjonijiet għandhom jiddikjaraw, fl-istrumenti tal-konferma formali jew dħul, il-grad tal-kompetenza tagħhom f'affarijiet iggvernati mill-Konvenzjoni u minn dan il-Protokol. Imbagħad, huma għandhom jinfurmaw lid-depożitarju b'kull modifika sostanzjali skond il-kompetenza tagħhom.

2. Referenzi għal "Stati Msieħba" f'dan il-Protokol għandhom japplikaw għal dawn l-organizzazzjonijiet fil-limiti tal-kompetenzi tagħhom.

3. Għall-għanijiet ta' artiklu 13, paragrafu 1 u artiklu 15 paragrafu 2, kull strument iddepożitat minn organizzazzjoni reġjonali integrata m'għandux jingħadd.

4. Organizzazzjoniet Integrati, f'affarijiet li huma fil-kompetenzi tagħhom, jistgħu jeżerċitaw id-dritt tagħhom li jivvutaw fil-laqgħat li l-Istati membri ta' l-Istati Msieħba, b'numru ta' voti ugwali għan-numru ta' l-Istati membri tagħhom li huma

Stati Msieħba f’dan il-Protokol. Organizzazzjonijiet bħal dawn m’għandhomx jeżerċitaw id-dritt tagħhom li jivvutaw jekk xi Stat Imsieħeb jeżerċita dak id-dritt jew viċi versa.

Artiklu 13

1.Suġġett għall-fatt li din il-Konvenzjoni se tidħol fis-seħħ, dan il-Protokol għandu jidħol fis-seħħ fit-tlettax-il ġurnata wara li jkunu ġie ddepożitati l-għaxar strument ta’ ratifika jew dħul.

2. Għal kull Stat jew organizzazzjoni reġjonali integrata li jirratifika, jikkonferma formalment jew jidħol f’dan il-Protokol wara li jkun ġie depożitat l-għaxar strument bħal dan, il-Protokol għandu jidħol fis-seħħ fit-tlettax-il ġurnata wara li jkun ġie ddepożitat l-istrument tiegħu stess.

Artiklu 14

1. Riservi inkompatibbli mar-raġuni u l-għanijiet ta’ dan il-Protokol ma jistgħux jiġu permessi.

2. Ir-riservi jistgħu jiġu rtirati kull ħin.

Artiklu 15

1. Kull Stat Imsieħeb jista’ jipproponi xi emenda għal dan il-Protokol u jissottomettiha lis-Segretarju Ġenerali tal-Ġnus Magħquda. Is-Segretarju Ġenerali għandu jikkomunika kull emenda proposta lill-Istati Msieħba b’talba biex ikun notifikat jekk huma jaqblux li ssir laqgħa ta’ l-Istati Msieħba bil-għan li jikkunsidraw u jiddeċiedu dwar dawn il-proposti. F’każ li fi żmien erba’ xhur mid-data ta’ din il-komunikazzjoni ta’ l-anqas terz ta’ l-Istati Msieħba jkunu favur din il-laqgħa, is-Segretarju Ġenerali għandu jsejjaħ din il-laqgħa taħt l-awspiċi tal-Ġnus Magħquda. Kull emenda approvata minn maġġoranza ta’ żewġ terzi preżenti li jkunu vvutaw tiġi sottomessa mis-Segretarju Ġenerali għall-approvazzjoni u minn hemm ’il quddiem lill-Istati Msieħba biex tiġi aċċettata.

2. Emenda adottata u approvata skond paragrafu 1 ta’ dan l-artiklu għandha tidħol fis-seħħ fit-tlettax-il ġurnata wara li n-numru ta’ strumenti ta’ aċċettazzjoni depożitati jilħaq iż-żewġ terzi tan-numru ta’ Stati Msieħba fid-data meta l-emenda ġiet addotta. Minn hemm ’il quddiem, l-emenda għandha tidħol fis-seħħ għal kull Stat Imsieħeb fit-tlettax-il ġurnata wara li jkun iddepożita l-istrument ta’ aċċettazzjoni tiegħu stess. Kull emenda għandha torbot lil dawk l-Istati Msieħba li jaċċettawha.

Artiklu 16

Stat Imsieħeb jista’ jiddenunzja dan il-Protokol billi jinnotifika bil-miktub lis-Segretarju Ġenerali tal-Ġnus Magħquda. Id-denunzja għandha ssir effettiva sena wara d-data ta’ aċċettazzjoni tan-notifika mis-Segretarju Ġenerali.

Artiklu 17

It-test ta’ dan il-Protokol għandu jsir f’formati aċċessibbli.

Artiklu 18

It-testi bl-Għarbi, biċ-Ċiniż, bl-Ingliż, bil-Franċiż, bir-Russu u bl-Ispanjol ta’ dan il-Protokol għandhom ikunu awtentiċi bl-istess mod.

Skond ix-xiehda, il-plenipotenzjarji li l-firma tagħhom tidher hawn taħt, li għandhom l-awtorizzazzjoni meħtieġa mill-Gvernijiet rispettivi tagħhom, iffirmaw dan il-Protokol.